वरचेवर होत असे. यांतील शिवाजीबावा हा मोहिते किंवा टाळकुटे असावा. सदाशिव दीक्षित हा पाटणकर नसून ठकार होता. त्याचें एक पत्र रघूजीच्या नांवचें आहे. नं. १० मध्यें साबाजीनें नारोपंत गद्रे यास लिहिलेल्या पत्राची नक्कल आहे. याचें वळण अस्सल नागपुरी आहे. पत्रांतील आशय असा आहे कीं, मुगांवच्या पांढरीचे रयतेकडून गेल्या सालाप्रमाणें मेजमानी पट्टी वसूल करावी. पांढरीची रयत म्हणजे गांवठाणांत राहणारी. पांढरीच्या उलट काळी असाही शब्द लागवडीत आलेल्या जमिनीच्या वसुलास लावतात. 'मेजमानी पट्टी' ही सैन्याच्या खर्चा-बद्दल असते. नं. १७ हें रघूजीनें वैद्यबंधूंस लिहिलेलें पत्र आहे. त्यांतील मुख्य मजकूर असा कीं, साताऱ्यास जाण्यासाठीं आम्ही उंदरी व नांदेडवरून बोधनपर्यंत आलों व तुम्ही फत्तेसिंगबोवा तुळजापुरास भेटतील म्हणून लिहिलें होतें व आत कळतें कीं, ते निघालेच नाहींत. तूर्त साताऱ्याकडे जाण्याचें रघूजीनें या सबबीवर थांबविलें. नबाब नासरजंग साखरखेडल्यावरून देवगड प्रांतीं जाणार म्हणून त्यानें तेथून कळंबावर येऊन मुक्काम केला, व बंगाल्यांत फौज देऊन चि. साबाजीस पाठविण्याचें ठरविलें. नं. २५ मध्यें रु. ५०० पर्यंत किरकोळ देणें होतें त्याची तजवीज रघुनाथभटांनीं करण्याबद्दलचा मजकूर रघूजीनें लिहिलें आहे. हे पैसे बन्सीपुरी महन्ताकडे मागितले होते ते त्यानें वैद्यांकडून देवविले. नं. ३९ हें पत्र सदाशिव दीक्षित ठकार यांनीं रघूजीस लिहिलें आहे; त्यावरून शाहूमहाराजांनीं रघूजीकडील कर्जाच्या पैशाची वसुली तगादा लावून करण्यासाठीं विश्वनाथभट व विसाजी गोविंद यांस मुद्दाम पाठविलें होतें. बंगाल्यांतील लढाईत त्यास बराच पैसा मिळाला असावा असा महाराजांचा कयास होता. नं. ४६ मध्यें रघूजीनें पैशाचा तगादा आल्यामुळें विश्वनाथभटांस तांतडीनें परत साताऱ्यास जाऊन महाराजांची समजूत घालण्यास सांगितलें व तेथील सविस्तर वृत्त मागविलें आणि आपला तिकडे जाण्याचा बेत रहीत केला. त्याला महाराजांची सध्यां प्रकृति कशी होती हीच निश्चित माहिती पाहिजे होती. नं. ५२ च्या रघूजीच्या पत्रावरून तो जरी साताऱ्यास जाण्याच्या तयारीनें नागपुराहून निघाला तरी तो जाण्याची टाळाटाळी करीत आहे असें दिसत आहे. आतां तो निर्मळेस येऊन पोंचला आहे. त्यानें शाहूच्या प्रकृतीबद्दल आणखी साताऱ्यास पत्रें लिहून माहिती मागविली होती. नं. ५४ मध्यें साबाजी भोसल्यानें नारोपंत गद्रे यास मौजे भागदूरच्या मीरखानाचे बैल जप्त केलेले परत देऊन जरूर भेटण्यास बोलावलें आहे, असें आहे. यांतील शिक्कामोर्तब नेहमींपेक्षां निराळा दिसतो. (पे. द. २०-१६७ मधील फोटो पहा.) नं. ५५ व ५६ हीं पत्रें रघूजीनें अनुक्रमें विष्णुपंत यास व बाळंभट वैद्यांस लिहिलीं आहेत. नं. ५५ मध्यें कर्जफेडीचा मजकूर आहे व नं. ५६ मध्यें आम्ही तुळजापूर प्रांतीं येत आहों म्हणून कळविलें आहे. यांतील अंबाजीराम हा मोहिते असावा. अशाच आशयाचीं पत्रें त्यानें कोनाप्पा पुरंदरे, भिकाजीपंत व भास्करराव पंडितराव यांस लिहिलीं आहेत. सर्वांची तारीख

२५।१२।१७४९ एकच आहे. या व्यक्ति कोण व त्याचा भोसल्याशीं काय संबंध कळत नाहीं. हीं पत्रें छापलीं नाहींत. शाहूमहाराज १५।१२।१७४९ रोजीं वारल्यानंतर पत्रें पोंचलीं आहेत. विश्वनाथभटही तेथें पोंचले नव्हते म्हणून फक्त बाळंभटांनाच पत्र पाठविलें आहे. तुळजापुरास फत्तेसिंगास लवकर पाठविण्याबद्दल पत्रांत लिहिलें आहे. त्याची गांठ पडल्यावर सातान्यास जाण्याचा विचार ठरावयाचा होता.

(ऌ) पंतसचिव :—नं. ११ मध्यें सचिव मोहनगडचा किल्लेदार सेखनस कल्ला यास लिहितात कीं, विश्वनाथभट मंडळीसह धोमास सेवेसाठीं राहिले आहेत. त्यांना तेथें मांडव घालून द्यावा व तेथें आहेत तोंपर्यंत २ गडकरी तेथें राहतील अशी तजवीज करावी. मनमोहनगड शिवाजीनें १६७४ सालीं घेतला होता. ७५ वर्षांनंतरही किल्लेदार मुसलमान आहे. नं. १३ मध्यें सचिव विश्वनाथभटांस लिहितात कीं, चिमणाबाईचा मुखत्यार सेटी भोई यास १४९॥ रु. द्यावे. ही बाई सचिवांची संबंधी असावी.

(ए) सोमवंशी :—नं. ४ मध्यें मदनसिंग भोसले यांनीं तर्फ गेवराई, परगणे बीड आम्हांस दिल्याचा कागद सुलतानजी निंबाळकर यांनीं दिल्याबद्दल सोमवंशी सरलस्कर यास कळविलें आहे. मदनसिंग हा छत्रपति संभाजीचा दासीपुत्र होता. नं. ५ मध्यें सुलतानजी निंबाळकर यास नं. ४ मध्यें लिहिल्याप्रमाणें नेवराईचा वसूल मदनसिंगास मिळण्यासाठीं आमीलदारास व जमीनदारास ताकीद देण्याबद्दल लिहिलें आहे. नं. ३३ मध्यें सोमवंशी सरलस्कर यांनीं बाळंभट वैद्य यांस कळविलें आहे कीं, तुमच्या कर्जाची फेड दसऱ्याच्या सुमारास होईल. सोमवंशीच्या पत्रावर श्रीभवानीशंकर असा श्रीकार असतो.

(ऐ) मानाजी पवार :—शाहूमहाराजांनीं गोवलकोट (गोविंदगड) घेण्यासाठीं कोकणांत जीं माणसें पाठविलीं होतीं त्यांपैकीं हा पवार होता. हा काळोजीचा मुलगा. वैद्यांनीं करकरे यास येणें रक्कम मोठी असल्यामुळें त्याजकडील कर्जाची मागणी करण्यासाठीं पाठविलें होतें. पण त्यांनीं तूर्त सवड नाहीं म्हणून उत्तर दिलें होतें तें नं. १ मध्यें दिलें आहे. नं. २ मध्यें त्यानें वैद्यबंधूंना शाहूमहाराजांकडून अकोडच्या सनदा मिळवाव्या अशी विनंति केली आहे. त्या सनदांसाठीं बाळोजी भोसल्याचा प्रयत्न होता. वैद्य हे त्याचें कांहीं चालूं देणार नाहींत व आपलें काम करतील असा भरंवसा होता.

(ओ) खंडोजी गोगवले :—नं. २४ मध्यें पंतप्रधानास लिहितो कीं, स्वामींनीं खर्चास २५ हजार रु. मागितले त्यांपैकीं वैद्यांना ३७९॥। द्यावे. नं. ५३ मध्यें तो वैद्यबंधूंना लिहितो कीं, रघूजी भोसल्याकडील रकमेंतून राणी सौ. सकवारबाईस खर्चास लागणारे १०,००० रु. लिंबाळ्या नाईक तांबेकर यास द्यावे. हा गोगवले हवालदार, महाल भांडारगृह, खासगीस खर्चासाठीं लागणारे पैसे अशा तऱ्हेनें वसूल करीत असे. याचा मोर्तब चौकोनी आहे.

(औ) बुवाजी नाईक कदम :—यानें नं. ७ मध्यें वैद्यबंधूंना लिहिलें आहे कीं, पुढील गोष्टींबद्दल खुलासा करा—(१) शिरके याच्या महाडाकडील हालचाली, (२) महाराजांपाशीं मानाजी वजारतमाव यांची झालेली वाटाघाट. हा कदम अंजनवेलचा तुळोजीतर्फें अधिकारी होता.

(अं) महादाजी अनंत गोडबाले व सेखोजी ना सावंत :—हे दोघे तुळोजी-तर्फें गोविलगडास अमलदार होते. त्यांनीं नं. ८ मध्यें वैद्यबंधूकडून सातारच्या दरबारची राजकीय बातमी मागितल्याचें पत्र आहे.

(अ) काशी भास्कर कोलटकरः—नं. ५७ मध्यें या कोलटकरानें वैद्यांकडून २३,००० रु. घेतले त्याची पोंच दिली आहे. कोलटकराकडे सुरंजी, कुरुंदखेडी, म्हसांग व लाखनवाडा या परगण्यांची मामलत होती. त्याचे पैसे वसूल होण्यापूर्वी भरण्याकरतां वैद्यांना मागावे लागले. यांचा जन्म १७४४ मध्यें असणें शक्य दिसत नाहीं. या पत्राचें साल १७४९ आहे.

(क) नारो अनंत गद्रेः—नं. २१ हें पत्र गद्रे यानें वैद्यांना उमरखेडाहून नागपुरास आल्यावर लिहिलें आहे. त्यांत मुख्य दोन गोष्टी आहेत : (१) रु. ११७८ हुंडी करून पाठविले आहेत. (२) रघूजी साताऱ्यास जाण्यासाठीं नाग नदीवर डेरे देऊन राहिला असून वऱ्हाडांत जाऊन तेथील कामें उरकून तिकडे येणार आहे. यावरून त्याची साताऱ्यास जाण्याची दिरंगाई दिसून येते. नं. ३६ मध्यें तो वैद्यांना वसुलाची हकीगत लिहितो ती अशी :— (१) जानोजी लोकांकडून खर्चे-पट्टी जुलमानें वसूल करीत आहे. (२) पोतदारीवसूल होणें कठिण आहे. (३) संस्थानिकांकडील वसूल मिळत नाहीं. (४) शंकराजी कान्होनें गंगाजीपंत दिवाणा-कडील रु. ५ हजार वसूल करून पाठविले आहेत. (५) चांद्याकडील वसुलास जानोजीनें हरकत दिली आहे. (६) भुगांव व टेकाडीचे रु. हजार वसूल होतील. (७) चिंतोपंत तुळजोपंताबरोबर परत आला व कर्ज केलें आहे. त्यास केळवदच्या पैशासाठीं सेनासाहेबाकडे पाठविलें आहे. शेवटीं वैद्यांना लवकर या म्हणून लिहिलें आहे. नं. ४९ हें विश्वनाथभटांचें गद्रे यास पत्र आहे. यांत ते त्यास वसूल कसा करावा हें लिहीत आहेत. या पत्रांत वैद्य रघूजीस कोणत्या दिवशीं भेटले हें दिलें आहे. तीच या पत्राची तारीख लावली आहे. घोडेस्वारास बारगीर म्हणतात व व निरोप (लबा) घेऊन जाणारास जासूद म्हणतात.

ढोबळ चुकांचें शुद्धिपत्र

१७४२	पृ.	१३	इंग्रजी वाक्य गाळणें
१७४३	पृ.	१५	व २३ इंग्रजींत अशुद्ध
१७४४	पृ.	१	नं. २ चें साल बदलणें. श. १६६५ ऐवजीं १६६६. सन १७४४ ऐवजीं १७४५.
	पृ.	९	ओळ ६ कारखाना
	पृ.	१२	संभाजीऐवजीं सक्काजी
	पृ.	१३	Cheque for Check
	पृ.	१५	इं. No. 19—activities for achivities
	पृ.	१६	Cheque for Check
	पृ.	२०	Cheque for Check
	पृ.	३९	' Who ' after ' Kolapurkars '
	पृ.	३९	Hari for ' how '
	पृ.	४०	' time ' after ' him '
१७४५	पृ.	३७	Kolhatkar for Kulkarni
१७४६	पृ.	७	' कलंतर ' for ' केलेतर '
	पृ.	१०	इंग्रजी ' पावस ' for ' Pawar '
	पृ.	१५	शेवटची ओळ ' थांचले ' for चले
१७४७	पृ.	२४	इंग्रजी ' बापूजी ' for बहादुरजी
१७४८	पृ.	५	इं. ' Surarao ' for ' Tarsurerao '
	पृ.	७	इं. Erase the portion after last year and insert ' When Vishwanathbhat was going to come Raghuji had started for Bengal expedition hence Kane brothers did not try to see him.'
१७४९	पृ.	६	For Patankar read Thakar.

No. 1

श्री

पौष शुा १२।१६६३
जानेवारी ७।१७४२

बालंभट व **विश्वनाथ भट** बिन रघुनाथ भट वैद्य गोत्र गार्ग्य, सूत्र आस्वलायन हे स्वामीचे सेवा निष्ठेने करितात यांचें चालविणें आवश्यक जाणोन यासी नूतन मोकदमीचें वतन करून दिल्हें महालानिहाय बीा

१ हवेली **दाभोल**
१ ता। **चिपळूण**
१ ता। **सावर्डे**
१ ता। **वेलंब**
१ ता। **गोहागर**
१ ता। **खेडतळवटी**
६

१ ता। **जालगांव**
१ ता। **पंचनदी**
१ ता। **वेसवी**
१ ता। **नातूपालवण**
१ ता। **केलसी**
५

येकून महाल आकरा सुभा **दाभोल** येकंदर आकरा. अकरा महालची सरमोकदमीचें वतन यांसी व यांचे पुत्रपौत्रादि वंशपरंपरेनें करून दिल्हें आसे. या वतनास हक ×लाजिमा रयत निसबतीनें देत जाणें.

गावगना महालानिहाय आकार होईल
त्यास रयते निसबतीनें

नकती आकारास दरसदे रुा
१

येनजिनसी आकारास बारुले खंडीस गला तीन पायली
८।·

किराणा जिनसास आकार दर खंडीस आदा
८।·

या कलमें तीन जकायतीस दर बैलास हक एक रुका
८१

सालिना दर म्हैसीस लोणी आदसेर
८८॥·

जलमार्गे गलबतावरून जिनस येईल त्यास

कैली मापें खंडीस हक तीन पायली
८।·

वजनी खंडीस हक दाहा सेर
८।·

मीठ बंदरीं मीठ पिकेल तेथें दर खंडीस हक तीन पायली
८।·

तेलीयाचें घाण्यास तेल सालीना, वजन कचें आदासेर ८८॥·

गावगना हक सालीना दर गांवास

लोणी येकसेर
८८१

इरलें
१

गांवगना चांभाराकडील +जुतें दरसाल येक
१

येणेंप्रमाणें हक्क करून दिल्हा असे. तरी यांसी व यांचे पुत्रपौत्रादि वंशपरंपरेनें चालवणें. पत्रें मार्गशीर्ष बहुल त्रितिया इंदुवासर सन इहिदे ओबैन मया आलफ. येविसींचीं पत्रें छ १० जिल्हेजचीं केलीं.

१२ कित्ता

१ वतनपत्र

११ देशमुख व देशपांडे महालानिहाय महाल आकरा येकूण पत्रें

१२

२

१ देशाधिकारी कदीम, वर्तमान, भावी सुभेदार

१ **संभाजी आंगरे** सरखेल याम

२

१४

(1) Balambhat and Vishvanathbhat are granted Sar-Mokadami Vatan in the 11 Mahals mentioned for the loyal services that the two brothers were rendering.

× पिढीजाद वतनदराचे अधिकार. + वहाण, पायताण

No. 2 **श्री**

पौष ब. ३।१६६३
जानेवारी १२।१७४२

स्वस्तिश्री राज्याभिषेक शके ६८ दुर्मतिनाम संवछरे पौष बहुल त्रितीया भौमवासर क्षेत्रीय कुलावतंस श्रीराजा शाहू छत्रपति स्वामी यांणीं

राजश्री **बालंभट व विश्वनाथभट वैद्य** गोत्र गार्ग्य सूत्र आश्वलायेन यांसि दिल्हें इनामपत्र यैसेजें, तुम्ही शाहूनगरनजिक किले **सातारा** येथील मुकामीं स्वामी सनिध विनंती केली कीं, आपण स्वामीची सेवा निष्ठेने करितों आह्मों, आपणास येक गांव इनाम देऊन वंशपरंपरेनें चालविलें पाहिजे. म्हणवून त्यावरून मनास आणून तुमचें चालवणें आवश्यक जाणून स्वामी तुम्हावरी कृपाळू होऊन मौजे **आंबली** ता॥

गुंजणमावळ हा गांव पेशजीच्या मुकासिया करून दूर करून हालीं तुम्हास स्वराज्य व मोगलाई येकून दुतर्फे, देखील इनाम तिजाई, कुलबाब कुलकान्हू हालीपटी व पेस्तरपटी, खेरीज हकदार व इनामदार करून दरोबस्त इनाम दिल्हा आसे तरी तुम्ही मौजे मार चतु:सीमा पूर्वमर्यादे प्रमाणें आपलें दुमाल करून घेऊन सदरहू प्रमाणें तुम्ही व तुमचे पुत्रपौत्रादि वौंशपरंपरेनें इनाम अनभऊन सुखरूप राहणें. जाणीजे लेखनालंकार मोर्तब.

तेरीख छ. १५ जिलकाद मुहुर
सन इसने आर्बैन मया आलफ

डावे बाजूस महाराजांचा शिक्का आहे.

टीप—ही मुख्य सनद शाहूमहाराजांनीं दिलेली तेवढी छापिली आहे. याखेरीज आणखी त्यांचीं आज्ञापत्रें मोकदम, देशमुख, देशपांडे, देशाधिकारी व लेखक वर्तमान व भावी व पंतसचीव यांच्या नांवचींही आहेत. त्यांतील हसील हाच आहे म्हणून आज्ञापत्रें छापिलीं नाहींत. मात्र यांत जेथें 'तुम्हास' शब्द आहे त्याऐवजीं 'यास' शब्द व शेवटीं 'इनाम अनुभवून वगैरे' वाक्य गाळून त्याऐवजीं 'इनाम चालविणें, प्रतिवर्षी नूतन पत्राचा आक्षेप न करणें, या पत्राची प्रत लिहून घेऊन हें असल पत्र भोगवटियास याजवळ परतोन देणें जाणीजे. लेखनालंकार' असा मजकूर आज्ञापत्रांत वाचावा शेवटीं राजमुद्रा असते.

(2) This is a Sanad of Inam village of Jambhali, Bhor State, grantad by Sahu Chhatrapati to Vaidya. To execute this, orders were issued by the next day by Chhatrapati to Mokadam, Deshmukh and Deshpande, Deshadhikari, Lekhak, Vartaman (present) and Bhavi (future) and Pant Sachiv. Those orders being of the same contents are not printed.

No. 3

श्री

शिक्का व मोर्तब वाटोळे
पुष्पदलसम दुहेरी

फा. शुध १०।१३६३
मार्च ५, १७४२

राजश्री **बाळंभट वैद्य व विश्वनाथभट वैद्य** गोसावी यांस छा सकलगुणालंकरण अखंडित अलंकृत राजमान्य श्रो. **तुळाजी आंगरे** रामराम विनंती येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखन केलें पाहिजे. विशेष. पत्र पाठविलें प्रा होऊन लेखनार्थ अवगत जाहाला. पत्रीं लेख केला कीं, **संभाजी** भोळोने सरकारांत चाकर आहे त्यास पाठवावयाविसीं राजश्री स्वामींचें आज्ञापत्र सादर आहे त्याप्रमाणें रवाना करावें, म्हणून लिहिलें, त्यावरून **महाराजांचे** आज्ञेप्रमाणें त्यास ताकीदपत्र सादर केलें आहे. जातील.

महाराज राजश्री स्वामींचे आज्ञा तें प्रमाण. आज्ञाप्रमाणें त्या (स) रजा दिली आहे. परंतु *रजावंद असिले तरी जातील. येविसीं बहुत काय लिहिणें. लोभ असो दिल्हा पाहिजे. रवाना छ ८ माहे मोहरम लोभ असो दिल्हा पाहिजे. हे विनंती. लेखनसीमा.

शिक्का शंभूचा

(3) Tulaji Angre in obedience to the Chhatrapati allows Sambhaji Bholose to proceed to Satara. He uses the stamp of Sambhaji.

* कबूल.

No. 4 श्री २२ मोहरम

फा. व. ९।१६६४

१९ मार्च १७४२

राजश्रिया विराजित राजमान्य राजश्री **बालंभट व विश्वनाथबावा वैद्य** स्वामींचे सेवेसी पो। **गोविंद सामराज** कृतानेक नमस्कार विनंती. येथील कुशाल ता। छ २२ मोहरम मु॥ **किले मनमोहनगड** जाणून स्वकीयें कुशल लेखन केलें पाहिजे, विशेष. स्वामींनीं श्रीमंतांचे पत्र व आपलें पत्र किलेकरा यांसी पाठविलीं. तें पावलें व राजश्री **रामचंद्रपंत** व **गोविंदपंत** उभयेता किलियासी आले, ते भेटले. त्यांणीं वर्तमान सांगितलें, त्याजवरून कलों आलें. त्यांसी स्थलाचा विचार तरी यांजला **माची, पाथरवाडी** दोनहीं स्थलें दाखविलीं. स्थलें किलांचे जवळच आहेत, परंतु उदक तुम्हांस पुरेल येसा भरंवसा येत नाहीं. त्यांसी उभयतां आपणांस हें वृत सांगतील त्याजवरून कलों येईल. येथेंच यावयाचा निश्चये जाला तरी उत्तर पाठवावें. यावयाचा उदेग करावा. साहित्य येथानशक्त्या होणें तें होईल. आपल्या कार्यास अंतर करावें येसें नाहीं. कुणबीण चिरंजिवास नेमून सांगितली होती, ते त्यांणीं पाठविली नाहीं, दुसरी कुणबीण पाठविली. त्यासीं पत्र लि॥ असे. तरी हे कुणबीण पाठवावी. दुसरी अठरा विसावरसाची पोरगी सडीच आहे, ते आणावी. लोभ असो दिल्हा पाहिजे हे विनंती.

(4) Govind Samraj writes to Vaidya brothers that near Manmohangad there are two places where they can remove though there is want of sufficient water. The places were shown to Ramchandrapant and Govindpant. As regards the female servant sent by his brother, Ramchandrapant, he says if she is not wanted she may be sent back and another will be provided, of 18 or 20 years old.

No. 5 श्री

शके १६६४
सन १७४२

मल्हारराम यास आज्ञा केली ऐसीजे, तुम्हांकडे राजश्री **बालंभट व विस्वनाथभट वैद्य** यांचें कर्ज आहे. ते मागतात. माणसेंही तुम्हांकडे पाठविलीं असतां देत नाहीं, म्हणोन हुजूर विदीत जालें. तरी कर्ज घेऊन न यावें हे रीत कोठील ? असे अवर्तणुकेनें परिणाम लागेल कीं काय ? हालीं हें आज्ञापत्र सादर केलें असे, तरी येथें येऊन त्यांचा भाग वारून जाणें. उजूर कराल तरी *मुलाहिजा होणार नाहीं. या कामास लोक पा। आहेत. त्यास मसाला रुपये १० दाहा देविले असेत. देणे. +वाजबी देन. छ छ

(5) Shahu Maharaj advises Malharram Gharpure to pay the debt of the Vaidyas as soon as possible.

* मुलाजा, क्षमा, गय.

No. 6 श्री

फा. १६६४
मार्च १७४२

चिरंजीव विजईभव राजश्री **आबास** प्रति **गोविंद सामराज** असिर्वाद. उपरी तुम्ही राजश्री **विस्वनाथबावास** कुणबीण पाठविली, तें त्यांच्या ध्यानांत नये. सडी पोरगी अठरा विसाची आहे तें येकच, देणें तेव्हां देणें. दुसरी विकत मागत होते. ते अगत्य त्यास असेल तरी पोराची आई देणें, ऐसें सांगितलें होतें; त्यासी तुम्ही पोराची आई पाठविली. ते तिजला ठेवीत नाहीं. आम्हांस घेऊन जाणे म्हणून लिा. त्यासी ते कुणबीण तुम्हांकडे पाठवितील, तुम्ही विसा वरसाची सडी पोरगी आहे ते त्यासी पाठवून देणें. आमचें वचन त्यांसी गुंतलें असे. लोभ असो देणें. हे आसिर्वाद.

(6) Govind Samraj writes to his younger brother Aba to send Vishwanathbhat a maid servant who should be young of 20 years old having no child and get back the one sent, who possesses a child.

No. 7 श्री २७ मोहरम
फा. व. १४।१६६३
२४ मार्च, १७४२

राजश्री **बालंभट बावा** तथा राजश्री **विश्वनाथ बावा वैद्य** यासी

प्रति स्नेहपूर्वक **अंबिकाबाई जाधव** कृतानेक विनंती उपरी येथील कुशल ता। छ २७ मोहरम जाणून स्वकीय स्वानंद लेखन करून चित संतोषवीत असिलें पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविलें तें पावलें. लिा अभिप्राय कळोन संतोष जाला. आमच्या कामकाजाविसीं आपण चित पुरवितात, म्हणून रा। **रामाजी दत्ताजी** यांणीं सार्यंत लिहीलें. त्यांस आपला आमचा स्नेह पहिलेपासून ते स्थलीं असतां चालत होता. आतां प्रसंगीं दरबारीं आपण उभयेता आहेत. आमच्या काजकामाविसीं **रामाजी दत्तो** सांगतील, तीं आमचींच वचनें येसें समजोन मुख्यास विनंती करून कार्यभाग करून देवीत असिलें पाहिजे. शालजोडीविसीं लिा, त्यास शालजोडी उत्तम खुषरंग पाहोन मागाहून माणसें रवाना होतील. त्यांजबरोबर पाठऊं. छीट जोडी पाठविली, ते पावलीच असेल. यानंतर आणखी कांहीं मजकूर आपणांकडील रा। **रामजी दत्तो** यांणीं लिा तोही पावेल. आम्हीं आपल्या स्नेहांची आहोत. राजश्री **पंतप्रधाना**कडील यैवज हवेली सोडवावयास राजश्री **स्वामीनीं** देविला. त्यावरून त्यांणीं +तहकीकात करावयाबदल रा। **शामजी गोविंद** वकील यास लिा त्यांणीं तहकीकात केली जें, बारा हजारास हवेली गहाण आहे येसें **पेशव्यांस** लिा.हें वर्तमान तुम्हांस कळावें.तुम्ही मुख्यांस सांगोन जलदीनें यैवजचिटी येथें **अवरंगाबादेस** अुतरून, हवेली सुटे येसें करावें. याकरितां तपसीलवार लिहिणें लागलें. चैत्रमासचा वाईदा आहे, हवेली गहाण आहे, त्यांचा आमचा आहे. याकरितां चैत्र अखेर पावेतों जलदीनें यैवज येथें गहाणदारांस प्रविष्ट होय, तो विचार केला पाहिजे. सूज्ञाप्रति विशेष काये लिहिणें. लोभ वर्धमान करीजे. हे विनंति.

\+ शहानिशा, चौकशी.

(7) Ambikabai Jadhav (daughter) of Rajaram Chhatrapati and mother of Manaji) explains certain dealings to Vishwanathbhat from whom she had taken loans. She wants to arrange to get back the building motrgaged by securing money from Peshava.

No. 8 श्री १६६४
१७४२

पुरवणी राजश्री **रामचंद्रपंत.** वैशाखमासीं घ्यावे. शिवाये वरात मुदलाची घ्यावी. यांत जें **भटजींचे** विचाराम येईल तें करावें. येथें **माधवराव सोमनाथ** मामलेदार आले आहेत. **अकोलें, बालापूर, दहिडे** यथील **सिवाजी दादाजी**

याचें सूत्र आलें आहे, असें वर्तमान आहे. तुम्ही म्हणाल बेरीजगार म्हणोन लबाड लिहितां. तरी नाहीं. या प्रकारें मामलियत विल्हें लागते,' तरी **भटजीस** विनंती करून उत्तर पाठवणें. चाळीस पनास हजार **भटजी** देतील, तरी दहापांच हजार आम्हीं यत्न करूं. यामुळें **भटजीचें** मुदल येतील आणि याचे ओशाले असतील तरी तुम्ही साकल्य वर्तमान सांगोन उत्तर पाठवणें. काम **भटजीनें** केलें नाहीं, तरी दुसरे करितात, मामलियत आणि कन्या राहात नाहीं, जैसें प्राप्तकाल तैसें होतें. मामलतीवरी बेरीज ही भारी नाहीं, यांत घडून येईल ते मान्य. गुदस्तां व्याजीसुधां येक लक्ष पंधरा हजार सिवाय **आडगाव** खेरीज. **सातारा** हिशेब दाखल जाहला आहे, असें वर्तमान आहे. लोभ असो दीजे हे विनंती.

चिरंजीव राजश्री **मोरोपंत** यासी अनेक आर्शीर्वाद.

(8) This is an attempt to secure the sum of 40-50 thousands from Vishwanathbhat for the Mamlat of Akola, Belapur and Dahide, through Ramchandrapant Karkare.

No. 9

१८ सफर
चै. व. ३।१६६४
एप्रिल १३, १७४२

राजश्री **बालंभट व विश्वनाथ भट वैद्य** गोसावी यांस छ सकलगुणालंकरण अखंडित लक्ष्मी आलंकृत कृत राजमान्य स्नो **तुलाजी आंगरे** रामराम. येथील कुशल जाणून स्वकीयं कुशल लेखन करीत असले पाहिजे विशेष. तुम्ही पत्र पाठविलें. पावलें. लिहिलें वृत्त अवगत जालें. पत्रीं लिहिलें कीं, वाड्यांत लग्नें आहेत. सौभाग्यांदिसंपन मातुश्री **बाईसाहेबांही** आज्ञापत्र पाठविलें आहे तरी जिनस रवानगी करविली पाहिजे, त्यावरून जिनस येणेप्रमाणें पाठविला आहे

·॥· साकर
·॥· खोबरें
·॥· सुपारी
·॥· हळद
·॥· खारीक
·।· मिरी
८॥ चंदन
८१ दालचिनी
२॥।≠

५०० नारळ
२५००० पानें
५ मासे वोर्जी

येणेप्रमाणें पाठविले आहे. संग्रहीं होतें तें पाठविलें आहे. सर्व पदार्थ तुम्हांस इकडील ओढ आहे. रुजु करून मर्जी राहे तें करावें. सर्व पदार्थ तुम्हांस लिहावें ऐसें नाहीं. रवाना छ १८ सफर बहु काय लिहिणें लोभ असो दीजे. लेखनसीमा.

पद्मदलसम वाटोळा दुहेरी शिक्का व मोर्तब.

शंभूचा शिक्का

(9) Tulaji Angre despatches certain articles to Vishwanathbhat to be delivered to the Queen Sagunabai for use at the celebration of a marriage in the Chhatrapati's family.

No. 10

+
श्रीशंकर

वैशाख १६६४
मे १७४२

राजश्री **तुळाजी आंगरे** गोसावी यांसी. छा सकलगुणालंकरण अखंडित लक्ष्मी अलंकृत राजमान्य स्नो **बाळंभट** व **विश्वनाथभट वैद्य** आशिर्वाद विनंती. उपरी येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखन करावयासि आज्ञा केली पाहिजे. यानंतर तुम्हांकडील वर्तमान बहुत दिवस कळों येत नाहीं. तरी ऐसें नसावें. सदैव आपणाकडील कुशलार्थ लेखन करीत असावें, विशेष. राजश्री **बाळाजी पंडित प्रधान** याकडील फौज राजश्री **रामचंद्र हरी** या समागमें देऊन खालें रवाना करीत आहेत. ऐसी वृत्त आहे, तरी आपणाकडील बंदोबस्त करावयाचा तो तुम्ही केलाच आसाल; परंतु सूचना लिहिली आहे. आमचें वर्षासनाचें तांदूळ येणें तें यंदा आलें नाहींत, तर देवणार आपण आहेत. वरकड सर्वस्वें आम्हीं तुमचे पदरींचे आहों. हरयेकविसीं प्रसंगास चुकणार नाहीं. बहुत काय + लिहिणें लोभ असो दीजे हें आसिर्वाद.

(10) Vaidya brothers write to Tulaji that as the Peshwa is going to send Ramchandra Hari Patwardhan in Konkan and hence he must have been very careful. They remind him to send rice which he has promised to give every year.

No. 11 श्री

८ रावल.

यावर शिक्का मोर्तब नाहींत

वै. शु. ९।१६६४

मे २, १७४२

राजश्री **बालंभट व विश्वनाथभट** गोसावी यांस

छ. सकलगुणलंकरण अखंडितलक्ष्मी आलंकृत राजमान्य स्नों **तुलाजी आंगरे** रामराम विनंती येथील कुशल लेखन केलें पाहिजे. विशेष. तुम्ही पत्र पाठविलें, प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ आवगत जाहाला. जिनस वाड्यांत नेऊन विदित केला, म्हणोन लिहिलें, तें कलों आलें. राजश्री **आबाजीपंत व गोविंद हरी** यांस पाठविल्यापासून कांहींच वर्तमान लेहून पाठविलें नाहीं व राजश्री **विसाजीपंत** यांसही पाठविलेत नाहीं, म्हणोन लिहिलें, त्यावरून कलों आलें. येशास राजश्री पंत यांची रवानगी राजश्री **स्वामींचे** सेवेसी अगोधरच केली आहे. मशारनिले, ते जागें आलेयावरी, सविस्तर अर्थ राजश्री **स्वामीस** विदित करतील व तुम्हांसही सांगतील. त्याप्रमाणें कार्यभाग उरकून देऊन मशारनिलेची रवानगी अविलंबेच केली पाहिजे. जिनस वाड्यांत पाठविला, त्यास *दुईचा प्रसंग आहे म्हणोन लिहिलें तरी पंत मशारनिले आहेत त्यांच्या तुमच्या विचारें आलें तरी लिहून पाठविणें, जिनस पाठविला जाईल. मोत्याचे जोडीचा ऐवज पाठवून यावा म्हणोन लिहिलें. तरी ऐवजाचा मजकूर काय आहे. मागाहून आपला ऐवज आपणास प्रविष्ट करून देऊं. **राजश्रीचे** पत्राचें उत्तर पाठविलें आहे विदित करावें. दरबारचें वर्तमान सविस्तर वरचेवरी लेहून पाठवावें येविसीं बहुत काय लिहिणें. लोभ असो दिल्हा पाहिजे. रवाना छ ८ माहे रबिलावल + हे विनंती.

\+ पुढील मजकूर स्वदस्तुरचा.

(11) Tulaji Angre writes to Vaidya brothers about his having already despatched his agents Abajipant Ranganath Govind Hari and Visajipant to Satara to explain affairs to the Chhatrapati.

No. 12 श्री वै. शु. १०।१६६४

यावर शिक्का मोर्तब नाहीं. मे ३१, १७४२

श्रीमंत महाराज **राजश्री छत्रपती** स्वामींचे सेवेसी.

विनंती. सेवक **तुलाजी आंगरे** कृतानेक विज्ञापना तागायत वैशाख शुध दशमी इंदुवासर पर्यंत स्वामींचे कृपावलोकनें करून सेवकाचें व या प्रांतींचें वर्तमान यथास्थित असे विशेष. स्वामींचें आज्ञापत्र सादर जाहालें तें प्रविष्ट कालीं मस्तकीं वंदून संतोष पावलों.

पत्रीं आज्ञा कीं, राजश्री **आबाजी रंगनाथ व गोविंद हरी** यांजबराबर कितेक आज्ञा सांगोन पाठविली त्याचें उत्तर कांहींच पाठविलें नाहीं. जाबसालास इतकी सुस्ती, तेव्हां पुढें कार्याचा विचार कलतच आहे ह्मणोन. येैशास उभयता आल्यावर सविस्तर स्वामीचीं आज्ञा सांगितली, त्याजवरून सेवकानें आपलें व मामल्याचें कितेक हृद्गत सांगोन राजश्री **विसाजीपंत** यांस स्वामीचे सेवेसी अगोधरींच पाठविलें आहेत निवेदन करितील त्याजवरून विदित होईल. सारांश, सेवकास स्वामीचे पायाविना दुसरा निजध्यास नाहीं. वग-वसिला सर्व धण्याचे पाय आहेत. जेणेंकरून स्वामिसेवा होऊन सेवकाचें ऊर्जित होय तो अर्थ करणार **स्वामी** धणी मायबाप आहेत. वरकड आज्ञेप्रमाणें वर्तणूक केल्यास कार्याची गोष्ट आहे, ह्मणोन आज्ञा. त्यास सेवकाचा कायावाचामनें करून हाच संकल्प आहे. अन्यथा जाणत नाहीं. सेवेसी विदित जाहलें पाहिजे. हे विज्ञापना.

(12) Tulaji Angre writes directly to the Chhatrapati communicating his perfect loyalty to execute the Huzur orders and his readiness to serve the Maharaja.

No. 13 श्री

रघुजीचा शिक्का — व. शु. ११।१६६४
अष्टकोनी दुहेरी — मे ४, १७४२

राजश्री **बालंभट** व राजश्री **विश्वनाथभट वैद्य** गोसावी यांसी

छ अखंडित लक्ष्मीअलंकृत राजमान्य स्नो **रघूजी भोसले** सेनासाहेब सुभा कृतानेक दण्डवत. प्रा विनंती. उपरी येथील कुशल जाणून स्वकीयें कुशल लेखन करीत गेलें पाहिजे. विशेष. तुम्हांकडील बहुत दिवस पत्र येऊन वर्तमान कळों येत नव्हतें. सांप्रत जासुदासमागमें छ २५ मोहरमचें पत्र पाठविलें तें उत्तम समयीं प्रविष्ट होऊन समाधान जाहलें. येैसेंच निरंतर पत्रीं विस्मरण राहून संतोश पावविला पाहिजे. यानंतर इकडील वर्तमान आम्हीं मजल दरमजल **वराड** प्रांतांतून **देवगड प्रांतें नागपुरचे** मुकामीं आलों. येैसीयांसी, त्याप्रांतीचें वर्तमान तरी राजश्री **बालाजी पंडीत** प्रधान हे फोजेसहवर्तमान **गढेमंडलें** आम्हांकडील सरंजामांत येऊन **मंडले** यांसी मोर्चे लाऊन येक दोन हला केल्या आणि किला घेतला. तमाम मुलूक जालून लुटून खराब केला. **देवगड** प्रातांचेही दोनतीन परगणें **सिवणछिपार** वगैरे लुटून फना केले. **मंडलेकर** राजा यांणीं जोहार करून तो मृत्य पावला. या रितीनें धुंद त्यांणीं करून मुलुकाची खराबी केली आणी कूच करून **बंदेल खंड**

प्रांत गेले. आम्ही तो हा काल पर्यंत आपणाकडून अंतर तिलतुल्य पडो दिलें नाही. तुम्हांस कळावें म्हणोन लिहिलें असे. याउपरी आम्हांसही मुबादला करणें लागलें असें. राजश्री **स्वामी**च्या कानावर घातलें पाहिजे. वरकड राजश्री **त्र्यंबक विश्वनाथ** यांणीं **वराड प्रांते** येऊन नानाप्रकारें मुलुकास उपद्रव केला तो पत्रीं काये लिहावा. व त्याजकडे आमचे मामलियांपैकीं बाकी साकीचा हिसेब येणें त्याचा निर्गम न करितां उलटें प्रातांस उपद्रव केला. या निमित्य त्यांचें पारपत्य करणें अगत्य जाहलें. तुम्ही आपणाकडील वर्तमान सविस्तर वरचेवर लिहीत असिलें पाहिजे. रा. छ. १० माहे रबिलावल बहुत काये लिहिणें लोभ असूं दीजे हे विनंती.

मोर्तब सुद

(13) Raghuji Bhosle asks the Vaidya brothers to communicate to the Chhatrapati his strong protest against the violent seizure by the Peshwa Balajirao of the writer's districts of Gadha Mandala and Devgad and the death of Mandalekar Raja. He resents the wanton interference of the Peshwa with his province and says that he would be justified in exacting reprisals. He also reports his having punished the Peshwa's subhedar Trimbak Vishwanath who had committed encroachment upon the writers rights in Berar though he had to pay him some revenue.

No. 14 **श्री**

१५ रावल
वै, व. ११।१६६४
मे. ९, १७४२

राजश्री **बालाजी रघुनाथ** व **विसाजी रघुनाथ वैद्य** गोसावी यांस

सकल गुणालंकरण अखंडित लक्ष्मी आलंकृत राजमान्य श्री **तुलाजी आंगरे** रामराम. विनंती. उपरी येथील कुशल जाणून स्वकीय लेखन करीत गेलें पाहिजे विशेष. तुम्हीं पत्र पाठविलें प्रविष्ट होऊन लेखनाभिप्रा (य) कलों आला व रा **रामचंद्र हरी** यांणीं मुखता साकल्य वृत्त सांगीतल्यावरून अवगत जाहालें.

शिक्का व मोर्तब पद्मदलसम अष्टकोनी दुहेरी

सारांश पत्री लिहिलें कीं, मनसिबाच्या प्रसंगा त्याची रवानगी जाहल्यास गोष्ट उत्तम नाहीं. **कुलाबा** प्रांतें उभयतांची दुही लागली आहे. हे गेलियानें हाही प्रसंग तैसाच होईल. सरखेलीचीं वस्त्रें न्यावी अगर मनसबा सिधीस नेऊन मग न्यावी कैसा काये विचार करावा येसा अर्थ आहे. तुमचे आमचे भेटीनंतर जो अर्थ बोलणें तो बोलोन,

निश्चितार्थ करावा म्हणोन विशर्षे लिहिलें. येथास तुम्हीं आमचे वकील आहा. आपल्या थ.रपणानुरूप सरखेलीचीं वस्त्रें आधीं न्यावीं किंवा मनसबा जाहालियावर न्यावीं हा विचार लिहिला, तरी आमची बोली येकच आहे. तुम्ही बहुमान सर्व साहित्य मसलतीचें आनकूलतेचें घेऊन मोहिमेस यावें, हा अर्थ तुम्ही पहिले मोहिमेस यावयास सिध जाहालेस ते प्रसंगी येथून तुम्हास निश्चय लिहिलाच होता, तोच करार आहे. लोक, दारुगोळा, * भांडी हे साहित्य आम्हापासीं सिधच आहे व धण्याचे आज्ञेप्रमाणें मोहीम करून कार्य सिधीतें पावऊन धण्याची कृपा संपादून घ्यावी यापेक्षां दुसरें आम्हांस अधिकोत्तर नाहीं, येविसीचा सविस्तर अभिप्राय मशारनिले याजवळ सांगितला आहे हे सांगतील, त्याजवरून. कलेल गा छ १५ रविलावल बहुत काय लिहिलें. लोभ असो दीजे हे विनंती. लेखन सीमा

शिक्का संभाजी आग्रे याचा

तोफा

(14) Tulaji Angre asks Vaidya brothers to communicate to the Chhatrapati his readiness to exert his utmost in capturing the two places Anjanval and Gowalkot from the Siddis. He wants advice whether he should accept the Sarkheli before the capture of the two forts He shows great confidence in Vaidya brothers He did not like the idea of sending Ramchandra Hari Patwardhan for the invasion

---

No. 15 श्री

२५ रावल
वै. व. ११।१६६४
मे. १९।१७४२

राजश्रिया विराजित राजश्री बालंभट व विश्वनाथभट स्वामी गोसावी यांसी छ अखंडित लक्ष्मी अलंकृत राजमान्य-स्नो प्रतापजी सोमवंसी दंडवत

सप्तकोनी दुहेरी शिक्का व मोर्तब

बिनंती. उपरी येथील कुशल जाणोन गोसावी यांनीं आपलें क्षेम लिहीत गेलें पाहिजे विशेष बहुत दिवस जाले, पत्र येऊन वर्तमान कळत नाहीं. तर स्नेहास उचित नाहीं. सदैव पत्रकारें परामृशास अंतर न कीजे. आपले वर्तमान तर ता। वैशाख वद्ये १० दशमी परीयंत समस्त सुखरूप असो. दरबारचा विचार सर्व जो आहे तो तुम्हांवर आहे. आपण तुमच्या भरंवसियावर बेफिकीर आहोंत. स्नेहास अंतर न करणें. हरघडी पत्रद्वारें

सांमाळ करीत जाणें. ये प्रांती मौजे ढोरज ता रांजणगाऊ हा गांव होता, तोही मोरयासी दिल्हा आहे तर वाडियांत आपण जाऊन ताकीदपत्र घेतलें पाहिजे. अनमान सहसा न करणें. बहुत काय लिहिणें. जाणीजे छ २५ माहे राल तुम्ही दरबारी आहात. आपणास फिकीर नाहीं. बहुत काय लिहिणें लोभ असो दीजे हे विनंती.

शिक्का

(15) Pratapji Somavansi requests Vaidya brothers to look to his interests and to secure Sanad from Shahu that the village Dhoraj is granted to God Moraya of Chinchwad. He did not like the idea of sending Ramchandra Hari Patwardhan for the invasion.

N. 16 श्री. ज्येष्ठ शु. ४।१६६४
मे २६, १७४२

राजश्रिया विराजित राजमान्य राजश्री
बाळंभट बावा व तथा राजश्री विश्वनाथभटबावा
स्वामीचे सेवेसी—

सेवक विसाजी गोविंद सां नमस्कार विनंती. उपरी येथील क्षेम ता जेष्ठ सुध ४ पावेतो मुा नागपूर क्षेमरूप असो विशेष. स्वामींनीं कृपा करून दोन तीन पत्रें पाठविलीं, तीं पावोन बहुत संतोष जाहाला. असेंच सदैव पत्र पाठऊन सांभाल करीत आसिलें पाहिजे. यानंतर श्रीमंताकडील वर्तमानतरी या प्रांतीहून फौजसुधा मजल दरमजल कटक पावेतों गेले. तेथें गेलिया उपरी छ २४ सफरीं कटकचें ठाणें घेऊन तेथून मजल दरमजल मकसुदाबादेस गेलें आहेत. ईश्वरकृपेकरून यंदा श्रीमंत फते करून येतील. कटकाहून पत्रें नबाब निजाममुलुक यास आलीं. तेथून भागानगरीहून लिहिलें- राजश्री देवराव त्रिंबक यांचें आम्हांस आलें. आपणास कलावें म्हणोन लिहिलें आहे. कासीहून पत्रें लिहिलीं होती तेव्हां सविस्तर स्वामीस सविस्तर लेखन करितों. वरकड सविस्तर राजश्री नारोपंत सांगतां श्रुत होईल. बहुत काये लिहिणें कृपा लोभ असो दीजे हे विनंती. दरबारचें वर्तमान सविस्तर लिहिलें पाहिजे हे विनंती.

(16) Visaji Govind writes to Vaidya brothers from Nagpur that Raghuji after capturing Cattauk went to Murshidabad.

N. 17 श्री जे. शु. ५।१६६४
मे २७, १७४२

श्रीमंत राजश्री **बालंभट व** ता
राजश्री **विस्वनाथ बाबा वैद्य**
स्वामीचे सेवेसी—

सेवक **हरी कृष्ण** सा। नमस्कार विनंती उपरी येथील कुशल जेष्ट शुध पंचमी मु॥ **उमरखेड** जाणून स्वकीयें लेखन आज्ञा केली पाहिजे विशेष. आपलें सविस्तर वृत्त तपसिलवार राजश्री **बापोजी नारायेण** यांनीं निवेदन केले आसेल. सारांष कीं, जो दिवस येतो तो कठींण. दुसरे, खर्चास आनुकूलता नाहीं. करार करावा आणि तेथें ईश्वराचे चितास येत नाहीं, ऐसा प्रसंग येंदा जाहाला. श्रीमंत **रघोजीबावा आलजपुरास** आले आहेत. राजश्री **कोन्हेरपंत** यांची समाजाविसी करून **आलजपुरास** गेले. लौकरच तेथील प्रसंग विल्हेस लाऊन येत आहेत. सेवेसी लस्करांत आसतां सर्व प्रकारें विनंति केलीच आहे. त्यासी प्रसंगास आपण येत आसो. ज्यामध्यें स्वामीचें नांवलौकिक होऊन रिणमुक्तता होऊन येई तो आर्थ कीजे. आपण आशाड मास आखेर जाल्यिा स्वार होऊन भेटीस येतो. विस्तार ल्याहावा तर सर्वज्ञान आस्मा. राजश्री **नारोपंत गद्रे** येथे आले. कुल्ली हाकीकत येक मास राहोन पाहिली आहे. चिरंजिवा(स) घेऊन आपले भेटीस आले आहेत. भेटीनंतर कुल्ली तपसिलवार निवेदन होईल. आपण लौकरीच येत आसो. कृपा लोभ आसो दीजे. हे विनंती

(17) Hari Krishna Kane writes to Vaidya brothers from Umerkhed the arrival of Raghuji Bhosle at Ellichpur. having settled the differences of Konerpant. Naro Anant Gadre went to Berar and after having stayed there for a month returned to Satara and was asked to give other details to Vaidyas.

No. 18 छ. २९ साखर
श्री आषाढ शु. ११।१६६४
जून २२, १७४२

यादी उंट सा चारणी मौजे **बऱ्हाणपूर** सनद नावे सो **सिवरामपंत** सुा सलास आर्बैन छ २९ साखर

दाणा परभारें दररोज प्रो		नगद
८८१॥ ईा आशाढ षुध नवमी सौम्य	२	**चाचणी**
वाछरेपासून येक महिना.	१	**कांदे**

४४१ इा श्रावण सुध दशमीपासून २ सारवान दरमहा इा आशाढ ता दरमहा उंटास दाला करून देवणे.

येणें प्रा सनद करून दिली असे.

(18) This is an account of the monthly expenses of feeding camels at Barhanpur near Karhati.

No. 19

श्री

२९ जाराक्ल
श्रावण शु. १।१६६४
जुलै २१, १७४२

याददास्त जंजिरे सुवर्णदुर्ग रवाना हूजुर महाराज राजश्री छत्रपती स्वामीकडे बराबर नारो बलाल व भिवजी तांब्या मुमासलास आबैन

मया व अलफ सुमारीं

१००	नारल रुजवणीचे	१०	भुई चांफा
२४	रोपे नारल माडाचें	२५	कोकंबीचे रोपे
९०	पोफली सुपारी झाडें	५	असोगाचे रोपे
६०	केळीचे कोंबे	२५	मिरवेलीचीं कांडीं
२५	अननसाचीं झाडें	१००	सुरमाडाचे रोपे
५	तगरीचे रोपे		
		४६९	

येकूण सुमारी चारशे येकूण हत्तर स्वामीचे सेवेसी रवानगी केली असे छ २९ जमादिलाखल.

(19) A list of articles sent to Chhatrapati by Tulaji Angre with Naro Balal and Bhiwaji Tambya.

No. 20

श्री

श्रा. व १।१६६४
आगष्ट ६,१७४२

राजश्रिया विराजित राजश्री रामचंद्रपंत स्वामी गोसावी यांसी,
पो अंताजी नारायण गद्रे नमस्कार. विनंती उपरी येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशल लेखन करीत गेलें पाहिजे विा. तुम्ही पत्र पाठविलें तें पावोण समाधान जालें.

सैन्य सदैव पर्वी सांभाल करीत गेले पाहीजे. यानंतर राजश्री **हरीपंत काणे** यांजकडील वर्तमान कांहींच कलत नव्हतें. त्या हालीं तुम्ही पत्र पाठविले त्यांत लिहिल कीं, **हरीपंत** सुखरूप आहेत, म्हणून लिहिले. त्यास हालीं आपणाकडे पत्र पाठविलें आसे. तरी स्वामींनीं दया करून त्याजकडील सविस्तर वर्तमान लिहुन पाठविलें पाहिजे. चिरंजीव **नारायणास** पत्र पाठविलें आहे तें प्रविष्ट केलें पाहिजे बहुत काये लिहिणें हे विनंती.

(20) Antaji Narayan Gadre inquires with Ramchandrapant Karkare about the safety of Hari Krishna Kane who accompanied Bhaskarpant Kolhatkar to Murshidabad.

No. 21 श्री

श्रावण व. १।१६६३

आगष्ट ६, १७४२

राजश्रिया विराजित राजश्री **बालंभट** व **विश्वनाथभट** वैद्य
स्वामी गोसावी यांसि.

पोष्य **अंताजी नारायण गद्रे** कृतानेक साष्टांग नमस्कार. विनंती उपरी येथील कुशल जाणोन स्वकीये कुशल लेखन करीत असिलें पाहिजे. यानंतर तुम्हांडील बहुत दिवस वर्तमान कलत नवतें. त्यास हालीं पत्र तेली याज बराबरी पाठविलें तें पावलें. चिरंजीवाकडील वर्तमान लिहिलें तें कलों आलें. **राजश्री हरीपंत काणे भास्करपंता**-समागमें **मकसुदाबादेस** गेले होते, त्यास त्याजकडील सविस्तर वर्तमान लेहून पाठवणें. आम्हांकडील वर्तमान तरी श्रावण वद्य प्रतिपदा पावेतों समस्त सुखरूप आसो. बहुत काये लिहिणें कृपालोभ असो दीजे हे विनंती.

सेवेसी **कृष्णाजी अनंत** साष्टांग नमस्कार. विनंती. उपरी येथील कुशल जाणोन स्वकीये कुशल लेखन करीत असिलें (पाहिजे). तीर्थस्वरूप दादाकडील सविस्तर वर्तमान लेहून पाठविलें पाहिजे. श्री **आदितेश्वरास** अभिषेक **दातारा** सांगितलात त्याचे दक्षणेविसीं **बापुजी गणेश** सांगितले पाहिजे हे विनंती.

(21) Haripant Kane is mentioned as having accompanied Bhaskarpant to Maksudabad (Murshidabad) in Bengal.

N. 22 **श्रीलक्ष्मीकांतप्रा** श्रा. व. ११।१६६४

आगष्ट १५, १७४२

वेदमूर्ती राजश्री **बालंभट** व रा **विश्वनाथ भटजी** वैद्य स्वामीचे सेवेसी—

सेवक **महादजी कृष्ण** व **हरी कृष्ण काणे** सां नमस्कार विनंती. येथील क्षेम ता श्रावण वद्य येकादसी मुा **उमरखेड** सुखरूप असो विशेष. स्वामीं (नीं) पत्रें पा तें पावलीं. लेखनार्थ विदित जाला. स्वामींनीं लिा कीं, साल मजकुरीं **नांदेड** सरकारचा मामला करणें असेल तरी लेहून पा. उत्तम लिहिलें. यैसीयांसी सालगुदस्त मामला राजश्री **विठोबा नाईक** व **रामाजी नाईक वाकडे** यांजपासून सरदेसमुखी व साहोत्रा व **वलकोंडे** यांच्यों बाबती मिलोन इजारा केला. तो स्वामीस विदितच आहे; परंतु गुदस्ता मामला भारी पडला. त्याजप्रों सालमजकुरीं कबूल करवत नाहीं. गांड रुा पाच हजार दिला तरी मामला करून घेणें. त्यांपैकीं रसद निमे त्यांणीं कबूल करावी. निम्मे स्वामींनीं रसद व हामी कबूल करून सनदा घेऊन आम्हांकडे पाठविल्या तरी दसरेयासी रसदेचा झाडा करून पाठवितों. ते म्हणतील कीं, गुदस्तांस सोड देत नाहीं, तरी आम्हांस मामला लागत नाहीं, येंदा फौजेस कातांक, मार्गस्वेर पावेतों राहावयासी बहुत त्वरेनें राजश्री **भास्करपंत आपाकडे** जावें लागतें. बहुत जलदी आहे. तरी कदाचित मामला देत असतील तरी, जासूद पाठविले आहेत. यांसी दोनचार रोज ठेऊन सनदपत्रें घेऊन पा. दसरा आलीकडे मामलीयेतीच्या सनदा आम्हांस पोंचतील, तरी मामला विल्हेस लागेल. मागाहून सनदपत्र आलिया आम्हांस फावत नाहीं, याजकरितां स्वामीस सविस्तर वर्तमान लिहिलें आहे. तरी रा **रामचंद्रपंतास वाकडे** (कडे) येक दोन वेळा पाठवून काम होत असेल तरी करून घेणें, विलंब जालिया आमचे कार्याच्या नाहीं. **वाकडे** यांसी निमे रसद, निमे बाकी देणें. निमे ते राजश्री **रामाजी नाईक** कबूल करितील. बनाव जाला तरी सनदा आधीं रवाना करविल्या पाहिजेत. सालमजकुरीं आम्हांकडे फौजेचा भरणा फार सांगितला आहे. याजबद्दल येणें होत नाहीं. चिरंजीवास अद्याप आरोग्य जाला नाहीं. तुम्हीं म्हणाल कीं, मामला करावयासी येकजण यावें होतें, येसें म्हणाल तरी आम्ही येक दीड महिना येत नाहीं. तमाम फौज येक जागा करून नजर, घासदाना वसूल करून फौज **मकसुदाबादेकडे** रवाना केलियावरी आणि **सातारा** येईन. स्वामीस कळावें म्हणून लिा असे. रा. **वाकडे** यांसीं पत्रें पा आहेत. तें त्यांसी देऊन जाबसाल घेऊन पाठविला पाहिजे. ते आमचे आप्त आहेत. आणि वडील आहेत. बहुत काये लिहिणें कृपा असो दिली पाहिजे हे विज्ञाप्ति. रा **रामचंद्रपंतास** सां नमस्कार विनंती लिा परिसिजे.

(22) Kane brothers write to Vaidya brothers from Umarkhed for securing the Mamala of Nanded Government for management by agreeing to pay Rs. 5000. In this connection of the Mamala, they have also written a joint letter to Messrs. Kolatkar and Karkare. It is a matter for consideration how Kanes were related with Wakades who are Deshasthas.

No. 23 **श्रीलक्ष्मीकेशवप्रसन्ना** ७ रजब

भाद्रपद शु. ८।१६६४

आगष्ट २७, १७४२

श्रीमंत राजश्रियाविराजित राजश्री **बालंभट** व ता

राजश्री **विश्वनाथ भट** वैद्य स्वामीचे सेवेसी.

पो **हरी कृष्ण** कृतानेक सां नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल छ. ७ रजब मुकाम **उमरखेड** जाणून स्वकीय लिहीत गेलें पाहिजे. विषेश. स्वामीकडून बहुत दिवस पत्र येऊन कुशल वृत कलत नाहीं, तर सविस्तर लेहून सांभाल केला पाहिजे. यानंतर राजश्री **रघोजी बावांची** भेट जाली रा **भास्करपंत** यांची भेट जाली. कर्जावामाची विल्हे करून द्यावी यैसा करार केला. यैसी यासी आपण **उमरखेडास** आलों. दसरियास त्यांजकडे **उंद्रीस** जातों. कार्तिक मासीं स्वामीच्या यैवजाची विल्हें करून **संकराजी गोविंद** यास मार्गस्त करून देतों. स्वामीचा पैका तटला, यांजकरितां फिकीर न करावी. लौकरीच निर्गम करून वाटे लावून देऊन. सर्व भरवसा स्वामींचा आहे. आपण स्वामीचे म्हणवितों रा **बाबूराव हरी** यांजबा पत्रें पा तें पावलीं आसतील. रा **सिवाजी सिंदे** व **साहेबखान** यांजकडे नालबंदीचा पैका येणें आहे त्यांनी पत्रें **बाबुराव हरी** बा पा आहेत. राजश्री **कोन्हेरपंत** मजमदार यांसी सांगोन **सिवाजी सिंदे** व **साहेबखान सातारा** आहेत, त्यांमी जोर पोहोचाऊन पैका त्यांजकडून घेतला पाहिजे. येविषयीं गई न करणें. श्रीमंत **सेनासाहेब** सुभाही तेथेंच आहेत. उपराला करून पैका घेतला पाहिजे. कित्येक वृत **संकराजी गोविंद** याणें लिहिलें आहे. त्यावरून कलों येईल. घरीं माणसें आहेत. त्यांचा खर्चाचा परामृश घेत असिले पाहिजे भरोसा स्वामीचा आहे. कृपा लोभ असो दीजे हे विनंती.

(23) Hari Krishna Kane writes to the Vaidya brothers from Umarkhed of his having seen Raghuji Bhosle who was arranging to pay back the loans due to the addressee. The money of nalabundi due from Messrs Shiwaji Shinde and Sahebkhan who are at Satara, he advised, should be recovered with the help of Konerpant.

No. 24 श्री भाद्रपद व. ११४१
सप्टेंबर १७४२

तीर्थस्वरूप राजश्री विसाजीपंतमामा

स्वामींचे सेवेसी.

आपत्य रामचंद्र [२]कोनेर सां नमस्कार विनंती वडिली भोयोबरावर प्रभतीचा रुमाल सरकारचा व आमची धुवट सणगें व भांडीं पाठविलीं, तीं पावलीं. भोयांस खर्चास धावयास लिहिलें, त्याजवरून भोयांस चिठी रा आपाजीपंतावर दिली आहे. [३]येजमान त्वरेनें स्वार होतात हा काय विचार? पुढे त्यांचे बराबर तीर्थरूप जाणार कीं काय? त्यास यजमान प्रस्तानें तळ्यें येथें मुकाम केला आहे. [४]फकार नामकाचा विचार बननार आहे. वाड्यांतील आनंदराव आला होता. त्याणें येथें करार केला आहे जे, सोमवारीं सौ बाईसाहेब मावलीवर राजश्रीसह येणार तेथें, येजमानास बोलाऊन फकार नामकास हातीं घ्यावे यास्तव बैसले आहेत. निळो रघुनाथ कार्य करून येणार आहेत, म्हणून वाट पाहात आहेत. अद्याप पुढें कोणी जावें न जावें हा निश्चय नाहीं. आपण त्रयोदशीस येतों म्हणून लिहिलें तर उत्तम. यावें. तीर्थरूप जाणें झालें तर येकवेळ सातारा येतील उपरांत जाणें तर जातील. कळलें पाहिजे. वरकड वर्तमान यथास्थित असे. वराडांतून दादजी पवार व खुदावनखान वगैरे लोक आले आहेत पुढें वराडांत कोणी जाईना, यास्तव येजमान रागेंच आहेत. तुम्ही आपणाकडील वर्तमान हरघडी लिहित आणें. नागपुरीहून मल्हारराम स्वार होऊन निघाले, तेही मत्वरच येतील, पवनीहून तुळजोपंताचे व लंबोदरपंताचे कागद आले जे, मकसुदाबादेहून बैरागी गोसावी कागद तीर्थरूप आपाचा घेऊन आले आहेत, ते इकडेच आले. आपास जखमा गोळीची व तरवारेची व कटारेची तीन जखमा आहेत. आबाजी सिंदे व हरजी सिंदे व भानजी माहाडिक व रायाजी पांढरे हे सरदार जखमी आहेत, हें वर्तमान त्यांच्या जासुदास बैरागी यांणीं सांगितलें. बैराग्याची गाठ त्यांचीं पडली नाहीं. जासुदाची त्यांचीं गाठ पडली होती, ते इकडेच येणार कागद घेऊन, म्हणून लिहा आहे. गोविंदपंत आकुळनेरीहून सौ आकासह आले आहेत, कळलें पा. बहुत काय लिहिणें हें विनंती.

---

२ कोलटकर ३ रघूजी. ४ फत्तेसिंग

(24) Ramchandra Koner communicates to Vishwanathbha much information. Shahu Maharaj and the Queen are to go to Mahuli to meet Raghuji and Fattesing. He expects his fathter Konerpant who might accompany Raghuji from Bengal to visit Satara on his way. Malharram is to come to his side from Nagpur. Tuljopant and Lumbodharpant write news obtained from Bairagis (mendicants), that Appaji (Bhaskar-ram Kolatkar) got three wounds from bullets, sword and Katyar. Abaji Sinde, Harji Shinde, Bhanaji Mahadik and Rayaji Pandhare, all Sardars, were wounded. Mark, he calls Visajipant as Mama.

No. 25 श्री २ साबान

पद्मदलसम हुद्देरी आश्वीन शु. ४।१६६४

शिक्का व मोर्तब सपटंबर २१,१७४२

राजश्री **बाळाजी रघुनाथ** व राजश्री **विसाजी रघुनाथ**

गोसावी यांसी.

सा सकल गुणालंकरण अखंडितलक्ष्मी अलंकृत राजमान्य श्रो। **तुळाजी आंगरे**

७० रामराम, उपरी येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखन

श्री शाहु नृप केलें पाहिजे. विशेष. पत्र पाठविलें प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ

हर्षेण कानोजीत श्रवण जाहाला. सदैव याचप्रमाणें पत्र पाठऊन समाधान पाव-

नुजन्मन आंगरस वीत असावें. पत्रीं दरबारचें वर्तमान व झाडें व पांच मासे पाठ-

रक्षेऽस्य शंभोर्मु विलें ते राजश्री **स्वामीचे** सेवेसी रुजू करून उत्तर पाठविलें

द्राविराजते. म्हणोन लिहिलें. त्याजवरून संतोष जाहला. तुम्ही दसऱ्यास हुजुर सामान पाठवावें म्हणून लिहिलें. त्यास प्रस्तुत आणखी काही जिनसाचा संग्रह नाहीं, सध्यां नारल, पानें, सुपारी, सिपटे, व मासे याप्रमाणें पाठविले आहेत तरी तुम्ही राजश्री **स्वामीचे** सेवेसी रुजू करून प्रत्योत्तर घेऊन पाठविनें. वरकड दरबारीं हरयेकविशीं आम्हांस तुमचा भरोसा आहे व तुम्हीही साहित्यास चुकत नाहीं. येविशी निशास आहे. **उत्तरेकडील** प्रहस्त दरबारचे बोलणेंत बहुत आहे. यैशास प्रसंगोचित धण्याजवळ हरयेकविशीं इकडील बोलीचालींचा अर्थ तुम्हांखेरीज आहे, यैसा नाहीं. जेणें करून धण्याची कृपा संपादून येई आणि उभयपक्षीयांचा लौकिक उत्तम, ते गोष्टीस अंतर न करावें. सर्वविशीं **भरोसा** तुमचा आहे. दरबारचें वर्तमान वरचेवर लेहून पाठवीत जाणें. रा छ २ माहे **साबान** बहुत काय लिहिणें, लोभ असो दीजे. हे विनंती. (लेखन सिमा)

(25) Tulaji Angre requests Vishwanathbhat to hand over the presents to Chhatrapati and shows his willingness to serve the Gadi and expresses his full confidence in Vaidya brothers.

No. 26 श्री छ. साबान

नकल आश्वीन १६६४

आक्टोबर १७४२

[1]अजम खान [2]वालाशान [3]बुलंदमकान

याकूदखानी [4]दामदौलतहू.

दाा [5]मुलाज मेहेरबान [6]इतजादास्ता.

[7]अजी [8]दिलयेकलास **बालंभट व विश्वनाथभट वैद्य** [9]दुवा येथील [10]खैरसला जाणून [11]मोहिबी आपली खैरसला कलमें करीत गेलें पाहिजे. [12]दिगर कितेक वर्तमान अजम **सेख**

महंमदअली वकील येथें आले, त्यांचे जबानीवरुन सविस्तर वृत्त कळों आलें. त्यांस मोहिबाचा व आमचा राबता कागदिपत्रीं नाहीं. त्यास अजम **सेख महंमदआली** याहीं कितेक वर्तमान सांगितलियावरून आमच्या दिलाचा कुलासा यांचे बोलीवरुन येऊन त्यावर कितेक कामाकाजार्चे वर्तमान मालूम जाहालें. त्यास तुमचे कामकाजास हरयेकविसीं आम्हांपासून जें होणे ते होऊन येईल. कोणे बातेची तफावत होणार नाहीं. वरकड कितेक अजम **सेख मा आली** जाहीर करतील, त्यावरून मालूम होईल, रा छ शाबान ज्यादा काय लिहिणे. प्यार मोहोबत असो दीजे.

---

१ थोरकीर्तीचा, २ सामर्थ्यवान. ३ उच्च ठिकाणचा. ४ त्याचें राज्य चिरायु होवो. ५ संरक्षक. ६ मदतीचा साठा. ७ कडून ८ विश्वासूक. ९ आशिर्वाद. १० क्षेम. ११ आपण, तुम्हीं. १२ इतर.

(26) Vaidya brothers give assurance to Yakudkhan that they will do everything, in his interests, in matters related to him. in this Court. They were informed by his agent, Sekh Mohammed ali, of the matters that required their help.

No. 27 श्री १९ साबान
शिक्का व मोर्तब आश्वीन वद्य ६।१६६४
अष्टकोनी दुहेरी आक्टोबर ८, १७४२

राजश्री **विसाजी रघुनाथ वकील** गोसावी यांसी.

दा। अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य. श्री. **रघोजी भोसले.** सेनासाहेबसुभा दंडवत विनंती. उपरी. येथील कुशल जाणोन स्वकीये कुशल लेखन केले पाहिजे. विशेष सांप्रत तुम्हांकडून पत्र येउन वर्तमान कळों येत नाहीं. तरी सदैव पत्री साकल्य वृत लेहून पाठविलें पाहिजे. यानंतर आमचे खाजगत सरंजामाची यादास्त पाठविली आहे याप्रमाणें राजश्री **स्वामीचे** सेवेसी अर्ज करून राजपत्र करून मत्वर घेतलीं पाहिजे व पा। **मोर्तजापूर** व **आकोट** याविसीं अर्ज करून राजपत्रें करून घेणें, येविसीं तुमचे भरोसीयावर बेफिकीर असो. सदैव दरबारचें व आपणाकडील सविस्तर वर्तमान लेहून संतोषवित गेलें पाहिजे. रा। छ १९ माहे साबान + बहुत काये लिहिणें लोभ आसूं देणे. हे विनंती. + (मोर्तब सुद.)

यादास्त = यादी, रोखा. + मधील मजकूर रघूजीचे हातचा.

(27) Raghuji asks Vishwanathbhat to secure the Royal letters, granting private saranjam of the parganas of Murtijapur and Akot.

No. 28

छ ७ रमजान
श्री कार्तिक शु. ८।१६६४
आक्टो. २५, १७४२

वेदशास्त्रसंपन वेदमुहूर्ती राजश्री

बाळंभट व विस्वनाथबावा

स्वामीचे शेवेसी.

पो **हरी कृष्ण** कृतानेक सां नमस्कार विनंती. येथील कुशल छ ७ रमजान मु॥ **दोडगांव** पा॥ **नांदेड** लस्करीं सुखरूप जाणून, स्वकीय लेखन आज्ञा केली पाहिजे विशेष. राजश्री **भास्करपंत आपाही** हस्ती पालखी देऊन **नांदेड तेलंगण** प्रांतीं रा॥ **बापूजी नारायेण** येंसें रवाना केले. आपण दोन हजार फौज ठेविली, आणि दाहा हजार तैनाती करून **हटे परबणी** पावेतों आलों. आसो. **नांदेड** सरकारची सरदेशमुखी राजश्री **भास्करपंत आपांनीं** करविली. तीर्थस्वरूप दादांचीं पत्रें व सनदा आलियावर **पातुरास आपाकडे** माणसें पाठविलीं. पंधरा हजार बाकीचा कागद राजश्री **कोनेरपंतास** व तुम्हांस लेहून देविला, दुसरे दिवसीं राजश्री **खंडो रघुनाथ** आले. त्यांणीं मनसुबा राहविला; आणि लिहून पाठविलें कीं, फौज तुम्हांजवळ आहे. पैका वसूल करून रवाना करणें. आपण तुम्हांकडून मामलियेती करविली आहे. तुमचा निभाऊ करून देऊन, म्हणून इमान पुरसकर लिहून पाठविलें. सिरपाव पाठविला आणि लिहिलें कीं, बाकीचा वाइदा पुढें आहे. रसद तो वरचेवर उगवेल. कदाचित् बाकीस दिवसगत लागली तर आपण येवज पोहचाऊन देऊन, म्हणून पत्रें पाठविलीं, व **खंडो रघुनाथ** यांसि आम्हांकडे पाठऊन देतो. कुली यैवज आम्हांकडून देविला आहे. रा॥ **बहिरो विस्वनाथ** याजबरोबरीं रसदेचा यैवज पावता करितों. कांहीं फिकीर न करावी. मामलीयेत उगऊन. कांहीं फिकीर न करणें. श्रीमंतींचा आसरा आहे. त्यांचें वचनावरून मामलीयेत केली आहे. चिंता न करणें. येका महिनेयानें फौज **नांदेड** सरकारचें माहाल उगऊन घेतों. गंगा उतार जालियानें उगवून घेतों. माहालास कमाविसदार पा॥ आहेत. सुदल यैवज आगरबगर फौज आणार आहे. फौजेनें यैवज होईल. कांहीं फिकीर न करणें. रा॥ **भास्करपंत आपांनीं** करार केला आहे कीं, जो यैवज उगवेल तो पावता करणें. राहिला यैवज आपण देऊन. पैकियाची फिकीर न करणें.

मामलियेत उगऊन घेऊन तीर्थस्वरूपास हरयेक विसई सांभाळीत जाणें. आमचे आसीर्वादें वैभव आलें आहे. त्याचा परिणाम ईश्वर लावणार आहे. मनसुबीयास दाहा हजार रुा खर्च जाहाले. फौज दोन हजार जमा जाली. बरोबर पतखें येत आहेत. हुंडी पंधरा रोजांत पाठवितों कृपालोभ आसो दीजे; बहुत काये लिहिणें. हें विनंती. राजश्री **गणोबा नाईक व रामचंद्र** स्वामीस सां नमस्कार. विनंती लिा परिसिजे. हे विनंती.

(28) Hari Krishna Kanc writes to Vaidya brothers from Dodgaon the details of his work at Dodgaon. Bhaskarpant Kolatkar with Bapuji Narayan proceeded to Bengal via Telangan.

No. 29 श्री मार्ग. शुा ९।१६६४

नोव्हेंबर २५, १७४२

हिसेब राजश्री **त्रिंबक विश्वनाथ केतकर जकातवाडी** सुहुर सन सलास आर्बैन मया व आलफ रुा.

६०३५ दुंदुभी मार्गसीर्ष सुध ९
४०२ व्याज दरमहा दरसदे रुा २ प्रों ता
८ द्दा मुा ९ ताा वद ६ रोज १२ यैन १००० योा.
१४६॥≡ द्दा सुा ९ ताा फालुगुन वद ३० माहे ३८२० यैन रुा२००० यैन
१७८॥।· द्दा मुा ९ ताा चैत्र वद ५ मुा माहे ४८११ येकंदर रुा २००० यैन
१०९८⁄ द्दा सुा ९ ताा वैशाख वद्य ८ मुा माहे ५८१४ यैन रुा १००० यैन

४३८॥·
वजा बारोत्रा रुा ३६॥· बाकी जमा ४०२
६४३७

रुपये

१००० मार्गसीर्ष वद्य ६ गुा **सदासीवभट सोमण** दुर्मती
२००० दुर्मती संवत्सरे गुा **सदासीवभट सोमण** फाल्गुन वद्य १४
२००० रुधिरोद्गारी चैत्र वद्य ५ गुा **सदासिवभट सोमण** चिठी **उमदी**
१००० वैशाख वद्य ८ गुा **कृष्णाजी महादेव लिमये** गुा **धोंडो बिठल** निा **आणा नाा जखाते**

६०००

बाकी ता। वैशाख वद ९ रुधिरोद्गारी संवत्सरे — रुपये ४३७

४०॥ येन ता।

३५ दुंदुभी मार्गशीर्ष सु॥ ९

५॥ व्याज ता। श्रावण सु॥ ९ माहे ८ यो ५॥=

४०॥·

४०२ व्याज.

४४२॥·

वजा सोड ७९॥·

३६३ भाद्रपद अखेर बाकी कर्ज तीन हजार पो। येणें

(29) The account of Tryambak Vishwanath Ketkar of Jakatwadi with Vaidyas. He was a Subhedar in Berar.

No. 30 — श्री — कार्तिक शुध १६७४

नवंबर १७४२

राजश्रियाविराजित राजमान्य राजेश्री **विश्वनाथभट बावा** व राजश्री **कृष्णाजीपंत** स्वामींचे सेवेसी.

सेवक **लक्षुमण कोनेर** व **विसाजी गोविंद** सां नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल ता। कार्तिक सुध पावेतों मु॥ **नागपूर** सुखरूप असो विशेष. स्वामींनीं पत्रें पाठविलीं तीं पावोन समाधान जाहालें. येसेंच सदैव पत्र पाठवून संतोषवीतआसिलें पाहिजे. यानंतर श्रीमंत राजेश्री **राणोजी बावाच्या** मामलतीविसीं लिहिलें, त्यास **श्रीमंत** व **तीर्थरूपांनीं** मामलतीविसीं कोणास कांहीं सांगितलें नाहीं. परंतु स्वामींच्या लिहिल्यावरून जरूर जाणोन पा। **मकडाईच** येवजीं राजश्री **सदासीव हरी** यांजकडून रु॥ तीन हजार देविले आहेत. पावतील. वरकड मामलतीचा विचार तरी श्रीमंत राजेश्री **जानोजी बावा** व राजश्री **तुळजोपंत** फौजसुधां **वराडप्रांतीच्या** बंदोबस्ताकरितां गेले आहेत, जासूदही बरोबर ठेविले आहेत, मामलतीचा हरयेक विचार करून देतील, परंतु तुम्ही आपलें पत्र व श्रीमंत राजेश्री **राणोजीबावाचीं** पत्रें श्रीमंत राजश्री **जानोजबावांस** व **तुळजोपंतास वराडांत** सत्वर पाठवावीं, म्हणजे मामलतीचा पैका लवकर देतील. पा। **पणज** येथील रुपया करितां हुजूरे येऊन बसले होते. त्यांस राजश्री **तुळजोराम** यांनीं रु॥ तीन हजार घेतले, त्याचा निकाल करून देवितों व **नारोअपा** व **केसोअपा** यांनीं रु॥ सात हजार घेतले, त्यास **नारोआपा** तो **बंगालियांत** गेले, त्यांचा भाऊ **केसोआपा** आहे; परंतु तो आम्हाकडे चाकर नाहीं.

त्याजविसीं तुळजोपंतास सांगितलें आहे कीं, केसो आपाल हुजुरे यांचे जिमा करून देणें, येसा करार करून हुजूरे तुळजोपंताबरोबर दिले आहेत. बाकी ज्यांनीं पैका घेतला आहे ते बंगालियांत गेले आहेत. त्यास श्रीमंत व तीर्थरूप आलिया-वर निर्गम करून देतील. सालमजकूर तमाम सरदारांस श्रीमंत राजश्री आनबासाहेबा-कडून ताकीद करविली आहे कीं, पा पणज याचे वाटेस कोणी गेल्यानें गोष्ट कार्याची नाहीं, येसी ताकीद केली आहे. वरकड कितेक विचार श्रीमंत राजश्री आपा यांनीं व राजश्री बराणजीबाबा मोहिते यांनीं लिहिला होता त्यास श्रीमंत बंगालियांतून आलियावर सर्व निर्गम करून देतील. प्रसंगीं सर्व प्रकारें स्वामी आहेत आम्हांस कोणे-विसीं फिकीर नाहीं. श्रीमंत व तीर्थरूप व राजश्री बाबूरावजी फौजसुद्धां गयेच्या (संनिध) आले आहेत, म्हणोन श्री च्यामार्गे राजश्री बाबूरावजी यांनीं पत्रें पाठविलीं आहेत. तीं पत्रें तीर्थरूप सौभाग्यवती मातुश्रीबाई वडिलांचे सेवेसी बजिनस पाठविलीं आहेत. त्यावरून साकल्य वर्तमान स्वामीस श्रुत होईल. ईश्वरीकृपें-करून सर्व गोष्टी उत्तम होऊन येतील. श्रीमंत व तीर्थरूपाकडून पत्रें आलियावर तत्क्षणीं सविस्तर वर्तमान लिहून स्वामीचे सेवेसी पाठवितों. सर्व प्रकारें भरवसा स्वामींचा आहे. विस्तार लिहिणें तरी सर्व जाण सूज्ञ असा, हे विनंती.

(30) Laxman Koner Kolatkar and Visaji Govind write in detail from Nagpur on the following matters :—

1. Koner Ram has not secured the mamlat of Nanded but has given an order to Sadashiv Hari to pay Rs. 3000 for Makadai.

2. Janoji and Tuljopant went to Berar with army to collect revenue; hence they should be asked to pay the money of mamlat of Berar which is mortgaged to Vaidyas by Ranoji. The revenue of Panaj was taken by Tuljopant. Other matters will be considered after the return of Raghuji and Konerpant from Bengal. They have come as far as Gaya.

No. 31 श्री छ. २ सवाल.

रघुजीचा शिक्का व मार्ग. शु. ३।१६६४

मोर्तब अष्टकोनी नवंबर १९,१७४२

दुहेरी

राजश्री **बालंभट** व राजश्री **विश्वनाथभट** वैद्य गोसावी यासी

दा। अखंडितलक्ष्मी अलंकृत राजमान्य श्री **रघोजी**

भोसले सेनासाहेबसुभा दंडवत. विनंती. उपरी येथील कुशल जाणून स्वकीयें कुशल लेखन करीत गेलें पाहिजे. विशेष राजश्री **राव प्रतिनिधी** व राजश्री **यमाजीपंत** हे निघावयाचा मजकूर आज उद्यां ऐसें करितां करितां आम्हांस येथें आलिया महिना होऊन आला. अद्याप त्यांचें येणें होत नाहीं, आणि पत्रें तो येतें असींच नित्य येत असतात. त्यांचा मजकूर यावयाचा आहे किंवा नाहीं × × × हें पत्र पावतेक्षणीं आम्हांस लेहून पाठवावें. येविशीं मुजरद जोडी तुम्हाकडे रवाना केली आहे. जे क्षणीं पत्र तुम्हांस पावेल ते क्षणीं याजबा। मजकूर काय तो लेहून पाठवणें. तुम्ही तरी × × × अंतर न करणें. यानंतर तीर्थस्वरूप राजश्री **राणोजीबावा** व राजश्री **सिदोजी गुजर** यांसी × × × मा करणें व **गाढवे** यांजकडील वर्तमान काये तें लेहून पाठवणें. छ २ सवालीं आम्ही राजश्री **सुलतानजीराव निंबाळकर** यासह वर्तमान कूच करून × × × गावचे सुमारें चालिलों. सविस्तर राजश्री **कृष्णाजीपंत** सांगतां कळों येईल. जाणिजे छ २ माहे सवाल. हें पत्र तुम्हां. अवल पावेल ते क्षणीं आम्हांस राजश्री **अणा**कडील काय तें वर्तमान तथ्य लेहून पाठवणें छ मजकूर * सत्वर लेहून पाठवणें. कललापा. बहुत काये लिहिणें. हे विनंति.(मोर्तब सुद)

---

* पुढील मजकूर **रघुजीच्या** हातचा.

(31) Raghuji Bhosle wanted from Vaidya brothers any News about the movements, of Pratinidhi and Yamaji Shivadeo and Gadhave and asks them to send Ranoji Bhosle and Sidoji Gujar soon. He proceeded to Satara with Sultanji Nimbalkar. Date uncertain.

No. 32 श्री ५ शैवाल

मार्गशीर्ष शु. ६।१६६४

नवंबर २२,१७४२

राजश्री हवालदार व कारकून किले **सिंहीगड** व किले **रायगड** व किले **प्रचंड-गड** व किले **विचित्रगड** यासी आज्ञा केली ऐसीजे, **मावल** प्रांतीचे खालसियाचा अमल राजश्री **पंतसाचिव** यांजकडे होता, तो हाली राजश्री **विसाजी रघुनाथ** यास सांगितला आहे, तरी तुम्हीं प्रांत मजकूरचे जमीदारास ताकीद करून खालसियाचा अमल कुलबाब कुलकानू देखील जकाती व कमाविस बाब मारनिलेकडे सुरलीत पावणें. याजकडील अमलदार पाठविले आहेत, यांचें साहित्य करणें. आमलास खलेल कराल तरी कार्यास येणार नाहीं जिल्हेदाराकडे वसूल घ्याल तरी दुबारा देणें लागेल. ऐसें पस्ट समजोन लिहील्याप्रमाणे वर्तणूक करणें. याकडे अमल द्यावयास *नवदिगर न करणें. जाणिजे छ ५ शौवाल सुहूर सन सलास अर्बैन मया आलफ. +यास रुजु होन. अमल देन. बहुत काय लिहिन.

+ पुढील मजकूर छत्रपतींच्या हातचा. * तकार, विरोध.

(32) The Chhatrapati transfers the management of the Mawal districts from the Sachiv to Visaji Raghunath Vaidya for the recovery of revenue of the territory, in payment of debt.

No. 33 श्री छ ११ सवाल

मार्गशीर्ष शुध १२।१६६४

नवंबर २८,१७४२

राजश्री **विश्वनाथ बाबा** साहेबाचे सेवेसी.

आज्ञाधारक **बाजी साबाजी येसवंतराव पासलकर** देसमुख व देशपांडे तो **मोसे खोरें**, दंडवत. विज्ञापना सुा। सलास आर्बैन मया व आलफ. येथील वर्तमान ता छ ११ सवाल पर्यंत येथास्थित असे. विनंती. आपण आज्ञापत्रें पाठविलीं,

तैसें आज्ञा कीं, तो मारच्या खालशाचा मामला राजश्री पंतसचिव यांजकडे होता ते, हालीं हुजरून राजश्री स्वामींनीं आपणाकडे दिल्हा आहे, तर खालशाच्या वसूल जिल्हेदारांकडे न देणें, म्हणून आज्ञा केली, व राजश्रीस्वामींचे हातरोखियाच्या नकला पाठविल्या. यैसी यासी, साल मारीं प्रजन चइत्र मासापासून लागला, तेणें करून कांहीं तरवे तापे भाजले नाहीं, यामुळें पीक अगदीं धकावलें. आजी आईवरी रयेतीस भाकर भक्षावयासी नाहीं, यामुळें रयेतीस टका मिळत नाही. तर आपण व जिल्हेदार यैकत्र होऊन पिकाचा अदमास करून दिवाणभाग खरा करावा, आणि जिकडील यैवज तिकडे पाववणार आपण आहेत. विदित जालें पाहिजे. हे विज्ञापि.

(33) Baji Sabaji Pasalkar requests Vishwanathbhat that though he is in charge of the recovery of revenue of Prant Maval by the order of Shahu Chhatrapati, he should take into consideration the poor condition of the crops and the cultivator· owing to· want of sufficient rain and then settle the dues. Yeshwantrao is a title.

No. 34 श्री

मार्गशीर्ष । १६६४

डिसेंबर, १७४२

विनंती. उपरी काल तुम्हीं निरवण केली कीं, आमचा मेवणा संकराजी गोविंद यास आचरेयास पाठवितों, रुपये दहा खर्चास देतों. त्यास येथें बालाजी म्हणतो जे, संकराजीस दहा रुपये यावयास सांगितले नाहीं. ब्राह्मण मात्र येथील तिघे व तेथील दोघे इतक्यांसीं रुपये पंचेचालीस देविले, ते आह्मी ब्राह्मणांस दिले. अैसें होतें तरी आह्मांपासीं कशास बोललेस ? या उपरी चितास येईल तरी यांस खर्चास देऊन रवाना करणें. न ये चितास, तरी न करणें हे विनंती.

(34) This letter and accounts of this year show that Vaidyas were asked to perform Anusthan at Achre by Shahu Maharaj, probably during the illness of the Queen Sagunabai, to propitiate the idol.

No. 35 श्री १८ सवाल

मार्ग. व. ५।१६६४

पद्मदलसम दुहेरी शिक्का व मोर्तब (शंभूचा) डिसेंबर ५,१७४१

राजश्री **बाळाजी रघुनाथ** व **विसाजी रघुनाथ** वैद्य गोसावी यांस. दा। अखंडितलक्ष्मी आलंकृत राजमान्य **तुळाजी आंगरे** रामराम स्नो उपरी येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखन करणें. विशेष पत्र पाठविलें प्रविष्ठ होऊन लेखनार्थ अवगत जाहाला. राजश्री **स्वामी** यांच्या महालांत समाधान नाहीं, त्यास त्या प्रांतीं प्रखर देवस्थानें आहेत तेथें बंद करऊन उतार पडे ते करावें म्हणून लिहिलें व **हरी नारायेण** याणें मुखवचनें सांगितलें, त्याजवरून भले लोक **हरी नारायेण** याजबरोबरीं देऊन **श्री आचरें** व **सालसी कामतें** येथें निवाडा करून ती गोष्टीचा बंद करून **श्री** नें आज्ञा केली आहे व **बालाजी गणेश देवभक्त श्री** नीं रवाना केला आहे हा व **हरी नारायेण** सांगतां सविस्तर कलों येईल व उतार ही **श्री** दयेनें पडेल. बहुत काये लिहिणें. लोभ असों देणें. रवाना छ १८ सवाल. (लेखन सिमा).

(35) Tulaji Angre communicates his exertions in the matter of securing divine favour of the goddesses of Achare and Salsikamate for curing the ailment of the Queen Sagunabai.

No. 36 हु पौष शु. ४।१६६४

दिंजबर. २०, १७४२

[1]इजत व [2]सदाकत [3]अनुवार **बालंभट** व **विस्वनाथभट** वैद्य

दा। [4]अंके [5]निविस्ता पाठविला तो पाहोन्चोन [6]मजमून मालूम जाला. दोहीकडून कागदोपत्रीं राबिता नाहीं. [7]अमा **सेख महमदअली** यांचे जबानी बरून काम-काजाची हकीकत मालूम जाली. त्यास आपणापासून सरकारचे काजकामास तफावत होणार नाहीं, म्हणोन [8]येकसानीचे [9]तरीकेयानें लिहिलें, तर भले लोकांस वैसेंच [10]लाजीम आहे. [11]इनशाअल्लाहूत आला तुमचे [8]येकसानी [12]मोजिब सरकार तर्फेनें ही [13]गौरपरदारक्त होऊन येईल. रा। छ ३ माहे जिलकाद सन २५ जुलुस.

पत्रावरील बाजूचे शिक्क्यांतील मजकूर:—याकुतखान १५ फिद्वी मुहमत शाहा बादशाह गाझी.

शिक्का परशियन असून शिक्यांत ११५१–२१ जुलुस हें साल आहे.

पत्रावरील पत्ता:-इखत व सदाकत अनुवार बालंभट व विस्वनाथभट वैद्य यास[१४]बीरसद

---

१ मान. २ प्रमणिकपणा. ३ मातबर. ४ अगें कीं. ५ पत्र. ६ आशय. ७ परंतु ८ एकनिष्ठेचे. ९ प्रकार. १० योग्य. ११ परमेश्वराची इच्छा असेल तर. १२ अनुसारें १३ विचार. १४ पोंचविणें, १५ नोकर.

(36) Yakut Khan writes to Vaidya brothers that he knew their sincere and favourable attitude towards his interests from Sekh Mahamad Ali, his ambassadar. He assured them that he would remain so towards them.

No. 37 — श्री — १४ जिलकाद

पौष व. ११११६४

पद्मदलसम शिक्का — डिसेंबर ३१,१७४२

व मोर्तब (शंभूचा)

राजश्री बालाजी रघुनाथ व विसाजी रघुनाथ गोसावी यांसीं.

द्या अखंडित लक्ष्मी आलंकृत राजमान्य स्नेो तुलाजी आंगरे रामराम. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखन करीत जाणें. विशेष. अंजनवेल येथील मोर्चेबंदीचें साहित्य राजश्री विसाजीराम व राजश्री केसो त्र्यंबक या उभयतांस राजश्री स्वामींचे सेवेसी पाठवावें म्हणजे बहुमानयुक्त रवाना करून व अनकूलताही पोख्त करून सर्व प्रकारें साहित्य करून देऊन मशारनुलेची रवानगी करितों, म्हणोन आपण दोन च्यार वेल लेहून व सांगोन पाठविलें, त्यावरून उभयता मशारनुले पाठविले आहेत. तरी राजश्री स्वामींची भेट करून बहुमानयुक्त अनकूलतेनिसीं सत्वर रवाना करावें, म्हणजे [१]मोर्चेकार [२]गार करून कार्यसिधीतें पाववितों. येविसीचा अर्थ उभयता सांगतलि त्याप्रों साहित्य करून देऊन यांस रवाना करावें. येविसीं बहुत काये लिहिणें. लोभ असो दिल्हा पाहिजे. रवाना छ १४ माहे जिल्काद हे विनंती. (लेखन सिमा).

---

१ तटबंदी करणारे २ संतुष्ट..

(37) Tulaji Angre solicits the Chhatrhpati's orders in connection with the batteries for the capture of Govalkot and Anjanvel through the Vaidya brothers.

No 38 श्री [illegible]

मोकदमानी मौजे लासुर्णे संा कोरेगांव पा वाई यासी—

आज्ञा केली ऐसाजे, राजश्री महादाजीपंडित अमात्य यांणीं मौजे मजकूर आपले कर्जाचे ऐवजी गा बालंभट वैद्य यांजकडे कर्ज फिटेंतों दिल्हा आहे, तरी तुम्ही मौजे मजकूराचा वसूल बालंभट वैद्य आपणाकडील कमाविसदार पाठवितील त्याजकडे देणें. कर्ज फिटे तों पावेतों अमात्यपंत दुसरा रोखा पत्र करून वसूल नेतील, तरी त्यांजकडे येक रुका न देणें, ये विसी ताकीद असे. उजूर न करणे. जाणिजे+सनदप्रमाण वसूल देणें.+

+ पुढाल मजकूर छत्रपतींच्या हातचा.

Shahu Chatrapati orders tne Mukadam of Lasurne, the inam village of Mahadaji Gadadhar Pandit, to pay the revenue of the village to Balambhat Vaidya without fail, as the village is to remain with him till the debt due from Mahadaji Amatya is defrayed. Amatya's any other Kamvisdar, if comes, should not get a pie.

No 39 श्री ३० सवाल

पत्रावर शिक्का व मोर्तब आहेत.

पौष शु. १।१६६४
दिसेंबर १७,१७४२

राजश्री बालाजी रघुनाथ व विसाजी रघुनाथ गोसावी यांसी

दा सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मी आलंकृत राजमान्य स्नो तुळाजी आंगरे रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखन केलें पाहिजे विशेष. तुम्ही पत्र पाठविलें तें प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ श्रवणें समाधान जाहालें. सविस्तर वृत्त कळों आलें व राजश्री जगन्नाथ आबजी यांनीं तुम्हांकडील कितेक ममतापूर्वक अगत्यवादाचा अर्थ सांगितला, तरी उचित असे. दरबारीं तुम्ही आहां. हरएक प्रयोजन प्रसंगीं इकडील मामल्याची ममता धरून येकात्मतेची अभिवृद्धि केली पाहिजे. महाराज स्वामींचे सेवेसी खजूर पाठविला आहे. खजूर नवा उत्तम म्हणोन रवानगी

केली आहे. सविध प्रविष्ट करउन उत्तर घेऊन पाठविलें पाहिजे. वरकड विस्तारें लेहून पाठवावें ऐसें नाहीं, बहुत काय लिहिणें. लोभ असो दीजे रा। छ ३० माहे शैवल हे विनंती. (लेखन सिमा.) * शिक्का–शंभूचा

Tulaji expresses perfect confidence in the Vaidyas. He sends new good date for Maharaj Shahu through them. At this time Sarkheli was not confersed on Tulaji.

No. 40 श्री

पौष शुध्द १।१६६४
डिसेंबर १७,१७४२

पुरवणी श्रीमंत **माहाराज राजश्री छत्रपती** स्वामीचे सेवेसी.

सेवेसी विज्ञापना **महाराजांचे** सेवेसी खजूर नवा वजन खंडी २ दोन खंडी पाठविला आहे. विदित जाहालें पाहिजे. हे विज्ञापना. + हे विनंती.

+ पुढील अक्षर **तुळोजीचें** स्वतःचें

Tulaji writes to the Chhatrapati that two khandis new date are sent.

No 41 श्री

छ १ जिल्काद
पौष शु. २।१६६४
दिजंबर १८,१७४२

राजश्री **बाळंभट वैद्य** व **विस्वनाथ वैद्य** यांसी प्रति सौभाग्यादि संपन्न मातुश्री **बाईसाहेब** उपरी. तुम्ही गेलियावरी वर्तमान ऐकिलें जें, तुमचे मातुश्रीस देवाज्ञा जाली. तरी तुम्ही विवेकी आहां. विवेक प्रधान करून शोकाचें परिमार्जन करणें, खेद सहसा न करणें. त्यांचा वृद्धापकाल होता, त्याचें सार्थक जालें. चित स्वस्त करणें. छ १ जिल्काद बहुत काये लिहिणें. सही.

This is a condolutory letter from S. Sakawarbai, Shahu's elder wife, to Vaidya brothers from Satara about the death of their mother. The last word (सही) seems to be written by herself. This shows Queen's intimacy with Vaidya family.

No. 1]   श्री

शिक्का व मोर्तब वर्तुळाकार दुहेरी

१९ जिलकाद
पौष वा ६। १६६४
जानेवारी ५, १७४३

राजश्री बाळंभट व राजश्री
विश्वनाथ भट वैद्य गोसावी यांसी.

छ अखंडितलक्ष्मी अलंकृत राजमान्य आपाजी सोमवंशी सरलस्कर दंडवत

॰ ✓ श्रीराजा शा हु चरणि तत्पर आपाजी सोमवं सि सरलस्क र नीरंतर.	विनंती उपरी. येथील कुशल जाणोन स्वकीये कुशल लिहित जाणें विशेष. राजश्री स्वामींनीं राजश्री द्वारकोजी सोमवंशी आम्हांकडे पाठविले. हुजूर यावयासी आज्ञा आली. येवीयास तूर्त येथें कर्जदाराचे कजिये अतिशयेंसी पडले आहेत. यांच्या समजाविशी आठा चौदिवसा निकाल काढून

तिकडे येत असो. येथील कितेक अर्थ राजश्री द्वारकोजी सोमवंशी सांगतील. त्याजवरून दरबारीं साहित्य करून पत्राचें उत्तर पाठवणें. जाणिजे छ १९ जिलकाद बहुत काये लिहिणें हे विनंती.*

(1) Appaji Somavanshi writes to Vishwanathbhat that Maharaja Shahu sent Dwarkoji Somavanshi in order that he should be present before him soon, Owing to some disputes amongst the creditors he was detained and hence requested Vishwanathbhat to inform Chhatrapati accordingly.

No 2.]   श्री

२२ जिल्काद

शंभूचा शिक्का व मोर्तब   पौष व. ९।१६६४
पद्मदल सम दुरेघी   जाने. ८, १७४३

राजश्री बालाजी रघुनाथ व विसाजी रघुनाथ गो यांसी.

छ अखंडितलक्ष्मी आलंकृत राजमान्य स्नो॥ तुलाजी आंग्रे रामराम

येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखन केलें पाहिजे विशेष. तुम्हां उभयतांस संक्रमणयुक्त तिलशर्करा खलेत्या दोन पाठविल्या आहेत. स्वीकार करून प्रविष्ट जहालेयाचें प्रत्योत्तर पाठविलें पाहिजे. वरकड अर्थ कितेक सांगोन राजश्री विसाजीपंत व राजश्री केसो त्र्यंबक उभयता पाठविले आहेत, ते जागा पावलेच असतील. तुमचे दर्शनांतीं सविस्तर सांगतील, तो अर्थ चित्तांत आणून कार्य प्रयोजनिक प्रसंग बहुमानयुक्त उरकून देऊन उभयता मशारनुलेची रवानगी सत्वर केली पाहिजे. बहुत काय लिहिणें. रा छ २१ माहे जिलकाद लोभ असो दीजे. (लेखन सिमा)

खलेती = पिशवी

(2) Tulaji Angre sends the customary sweet-meats (Halava) of Sankrant season to the Vaidya brothers. Keso Trimbak and Visajipant were sent to Vaidya to state what was wanted. They were to go back early.

No. 3] श्री

माघ शु. ८।१६६४
जानेवारी २२, १७४१

यादी सणगें मिा माघ सुा ८ सुहूर सन सलास.

	तिवटें	सेले	खसखसी		कंदी (सेले)
येशवंतराव पोतनीस	०	१	०		१
गणेशपंत दामले	१	०	०		०
निळो विठ्ठल देशपांडे पुणेकर कंदी सेला	०	१	०		१
पंचाक्षरी जामदार	१	०	०		०
				आंगरखा	
आंगरे	०	२	१	१	०
बाबा फत्तेसिंग	०	१	१	०	०
राजवाडाबाई सणगें	०	१	१	०	०
येमाजीपंत	१	१	१	०	०

कोनेरपंत	०	१	१	०	०	
वेंकटराव	१	०	०	०	०	
बाबुराव हरी	१	०	०	०	०	
पुरुषोत्तम भट	२	०	०	०	०	
	७	८	५	१	२	
महादाजी कमलाकर	१	०	०	०	०	
भगवंतराव माहादेव देशपांडे	१	०	०	०	०	
राजश्री स्वामीकडील सेला १	०	१	१	०	०	
सौ बाई धाकटी पागोटें	१	०	०	०	०	
					साधा	
ताराबाई	०	१	०	०	०	०
केसो हरी	१	०	०	०	०	०
आपाजी बाबुराव	१	०	०	०	०	०
कृष्णसेट चिवटे	२	०	०	०	०	०
राघोराम	१	०	०	०	०	०
	१५	१०	६	१	२	१
मोरोपंत दामले	१	०	०	०	०	०
नारो केशव फडनीस करकरे	१	०	०	०	०	०
देव चिंचवडचे	१	०	०	०	०	०
बाबुराव रघुनाथ दि॥ सरलस्कर	१	०	०	०	०	०
कि॥ गोसावी परलीकर	१	०	०	०	०	०
राणोजी भोसले	१	०	०	०	०	०
कि॥ फडनिसीचें सिरपाव	१	०	१	०	०	०

जामदार खाना बा॥	वाटेंत खर्च
पंचाक्षरी	१ सेला १ विश्वनाथ भटास झग्यास
४ तिवटें ४	२ सिवाजी नाईं (क) यास वस्त्र
२ सेले खसखसी	१ सेला
२ सार्पे	१ तिवट
४ धाब्या	२

४ दुपटे ४ — १ गुणमहाजनी देसाई माघ वद्य १०
१ खण तांबडा — पागोटें
येकूण दागिना — २ धोंडजी कडू नि। आंगरे माघ ९
१७ — सेले पागोटें

कि सणगे नि। आंगरे गु। विश्वनाथभट सणगे		
१ सेला जरीचा	१	१
१ पागोटें		
२		
गु। बाळंभट सेला लाल अष्टगोली १ व पागोटें १,	१	१
येकून	२	२
उमाबाई पौ साडिया बा। सचीव	१	०

This is a list of persons who sent on the 13 th day of the death of Vaidya brother's father, Raghunath bhat, which took place on 10-1-1743, condolatary clothes, to them. All of them were very intimate with the Vaidya brothers and many of them had money dealings with them and took advice also from them in intricate matters.

No 4] श्री+रामचंद्र

पौष १६६४

जानेवारी १७४३

सकलगुणपरिपूर्ण राजश्री बाळंभट व राजश्री

विश्वनाथ भट वैद्य स्वामी गोसावी यासी.

पोष्य भगवंतराऊ रामचंद्र कृतानेक नमस्कार. विनंति उपरी. येथील कुशल जाणोन स्वकीय क्षेम लेखन केलें पाहिजे. विशेष. महाराजांनीं परसोजी मोरे व आबजी सिंदे याबराबर आज्ञा पत्र सादर केलें. तेथें बागेंत फुलझाडें लावावयासी पाहिजे तरी पाठऊन देणें, म्हणोन आज्ञा केली. त्या वरून खंडोजी कदम व हुजरे यासो फुलझाडें जिनसाच पाठविला आहे. व महाराजास

विनंतिपत्र पाठविलें आहे, तरी तुम्ही जिनस व पत्र रुजू करून प्रविष्ट जाहलियाचें उत्तर पाठविलें पाहिजे, * हुजरे या बा तुमचें पत्र आलें नाहीं. यामुळें संशय वाटला होता. आम्ही उदंड महाराजाचे सेवेशी व तुम्हास पत्रें आर्जी लिहिल्या, परंतु दाद नाहीं. येसी बेदाद राज्यांत दरबारीं जाली. अंधकार पडला. डोळे झाकिले. आमचा इलाज काय आहे. ब्राह्मण लोक निर्बली. आधार पाहातां महाराजांचा किंवा निदानी परमेश्वराचा आहे. येक वेळ महाराजा संनिध येतों. महाराजांचे पायावर मुलें घालून श्री यात्रे जाऊं. आई वाढीना, बा (प) भीक न घाली, काये करावें ? कर्जदार जालों. दुष्ट सेर जाले. तुलाजी आंगरे यांनीं बेकैदी केली. पारपत्य नाहीं. धनलोभास अवघे गुंतले. येशकीर्तीचें आगत्य नाहीं. नागोजी आंगरे व लोक वीस आसामी यांचा आपाये जाला. हालीं विसाजीपंत व राव ठाकूर देसाई यांजवर तुफान आले. राव ठाकूर पलाले. कबिला धरून विजेदुर्गास नेला. पुढें काये होईल तें पाहावें. दया करणें. हे विनंतिपर हुजूर*

* मधील अक्षर भगवंतरावाचें स्वतःचें.

(4) This is a letter written by Bhagwantrao Amatya to Vaidya brothers in reply to the order sent by Shahu with More and Shinde for supplying garden plants. He sent the plants with Khandoji Kadam and Hujare. The writer complains about the indifferent treatment given to his requests by Maharaja and informs that Tuloji Angre is troubling Visajipant and Rao Thakur Desai. They fled away and their women were captured and taken to Vijayadurga.

No 5] श्री

फा. शु. ७।१६६४ दुंदुभी

फेब्रुवारी १९, १७४३

हिशेब सरकारांत गु॥ येसवंतराव पोतनिस.

सु॥ खमस अर्बैन मया व आलफ.

	येन	व्याज दर २
शके १६६४ दुंदभी संवत्छरे फालगु	१९६०	५४१

न सुा ७ पैकीं जमा पोते सुद ११.

ता रक्ताक्षी जेष्ट सुा १५ सुा १५८४.

येाा रुपये ५०३ वजा बारोत्रा ५० बाकी.

चौकडा व सोनें. ११५०

११२५ मोत्यें बाळा दुसरा.

२५ सोनें.

११५०

कडी बक्षीस ६५०

१ तुळाजी आंगरे

१ विश्वनाथ भट वैद्य बक्षीस.

२ ३९६० ५४३

√४५०३

वजा सोड रुा ३७॥ बाकी. रुपये ४४६५॥.

खर्च √ रुपये

१८६० रक्ताक्षी जेष्ठ सुा १५ पुतळी

१८५८ ।॥· येन वजन ८८४।॥५।॥·

√दर १५॥·

१।· तोटा.

१८६०

बाकी रुपये २६०५॥·

चिठी लिंगापा माहादेव नाा तांबवेकर.

छ १३ जावल उर्फ अधिक आषाढ वद्य १

रुपये २६०५॥·

बाकी

(5) This is an acoount of money spent for the king through Yeshwantrao Potnis.

No 6] श्री

१२ मोहरम

फा. शु. १४।१६६४

फेब्रुआरी २६, १७४३

श्री सकलगुणालंकरण राजमान्य राजश्री

विश्वनाथभटबाबा स्वामीचे सेवेसी.

सेवक नारो हरी मौ फड माखजन कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुषल लिहित गेलें पाहिजे. विशेष. आपण पत्र पाठविलें तें पावलें. सौभाग्यादिसंपन अनुबाईची रवानगी केली आसे. वोझली[1] वेठे सा दिले आसेत. शिपाई पावावयासि[2] द्यावे, त्यास सिरके यांचें आमचें लागलें[3] आसे. याजकरितां सिपाई दिले नाहीं. कललें पाहिजे. यानंतर आम्हाकारणें मोत्यांची जोडी पंघरा रुपयांत पाठविली पाहिजे. रुपये रा राघोबा नाईकाजवळ देऊन जोडी पाठवावयासी अनमान न करावा. रुपयांविसीं चिंता न करावी. जोडी आम्हाजवळ पावतांच रुपये देऊन. कललें पाहिजे. कदाचित् सिरके धराधर करितील याजकरिता लिहिलें आसे, बहुत काये लिहिणें. लोभ असो दीजे गा छ १२ मोहरम हे विनंती.

१ ओझें वाहणारा. २ पोचवावयास ३ जुंपलें.

(6) Naro Hari of Phada Makhajan writes to Vishwanathbhat that S. Annbai is sent with six labourers to carry her baggage. He wanted a pair of pearls which he wished Raghoba Naik to bring with him. Naro Hari feared that Shirke with whomhe was not on good terms, might capture him.

No 7] श्री

फा. व. ६।१६६४

मार्च ५, १७४३

खासुदगी कामगारी रुये सुा सलास आर्बैन मया व आलफ, छ १९ मोहरम ऊर्फ फालगुन वद्य ६ संकराजी गोविंद परांजपे वराता रुये.

२० त्रिंबक विश्वनाथ केतकर सुभेदार प्रां वराड

४० कृष्णाजी नारायण पालेकर का। निर्मल

४२ महादाजी कृष्ण व हरी कृष्ण काणे सुा प्रां वराड

मुा उंबरखेड

३० संकराजी गोविंद यासि देणें म्हणून

१२ जासूद नि। सरलस्कर

६ रखमाजी सिंदे जासूद

६ पिलाजी कलसकर जासूद

१२

४२

१०२

१ नक्कीचा जमाखर्च.

---

(7) Cash account of the money paid by Shankaraji Govind Paranjape to the subordinates of well known persons. Here Trimbak Vishwanath Ketkar is mentioned as Subhedar of Varad.

फा. व. ११।१६६४

मार्च १०, १७४३

No. 8] श्री

राजश्री विश्वनाथभट वैद्य

गोसावी यासी.

दाा अखंडितलक्ष्मी आलंकृत राजमान्य श्री मोत्याजीराव बिचारे नाम-

बाद प्रांत अंजिरे सुवर्णदुर्ग कृतानेक रामराम विनंति उपरी. येथील कुशल जाणोन स्वकीय कुशल लेखन करीत असिलें पाहिजे. विशेष. गोसावी यांहीं पत्र पाठविलें तें पावोन बहुत समाधान जालें. या प्रकारें सर्व आपणाकडील कुशलोतर लेखन करून स्नेहाभिवृधि केली पाहिजे. यानंतर राजकी वर्तमान लिहा प्रमाणें साकल्य कलों आलें. खबरदारीविशीं लेहून पाठविलें, त्यास खबरदारी करणें तें करीतच असो. दरबारचें वर्तमान वरचेवर कलावें, याकरितां आपणांस पत्र पाठविलें आहे. तर दरबारचें वर्तमान काय व बाणकोट बसवाव्याचा मजकूर व घाटगे याची उभारणी केसी होणार, याचा साधंत अर्थ लेहून पाठविला पाहिजे. इकडील मामलियाचा अगत्यवाद यामार्गे धरित आलेस, त्याप्रमाणें पुढें ही धरून वर्तमान लेहून पाठवीत गेलें पाहिजे, येविसींचा अगत्यवाद गोसावी यांस पूर्वापासून आहे. तेथें विस्तारें ल्याहावें ऐसें नाहीं. राजश्री नाना पायचा[१] जमाव करून कोणे मुदेयावर कोणीकडेस जाणार याचा मजकूर लिहिला पाहिजे. बहुत काय लिहिणें. कृपा लोभ असो दीजे. रा छ २५ माहे मोहरम हे विनंति

१ पायदळाचा

(8) Motyajirao Vichare of Suvarnadurg makes inquiries with Vishwanathbhat about the new settlement of Banakot and Krishnaji Ghatge's future plans. He also wants to know the plan of invasion of Nanasaheb in the near future.

No 9] श्री+रामचंद्र

चैत्र. । १६६५

एप्रिल, १७४३

सकळगुणपरिपूर्ण राजमान्य राजश्री

बाळंभट व राजश्री विस्वनाथ भट वैद्य

स्वामी गोसावी यासी.

पोष्य भगवंतराऊ रामचंद्र कृतानेक नमस्कार विनंती. उपरी येथील कुशल जाणोन स्वकीये लेखन करीत गेलें पाहिजे विशेष. तुम्हीं रा संभाजी

[illegible] वाचो पत्र पा तें पावलें, लिहिलें वर्तमान कळों आलें. माहाराज राजश्री छत्रपति साहेबांचे सेवेसी वारंवार अर्ज केला, विनंतीपत्रें पा, परंतु दाद मनसुभी नाहीं. अवघीं निमित्यें आम्हा चाकर लोकांवर समर्थपणें वर्णी ठेवीत आहेत. परीक्षा वज[1] पासून दरबारीं नाहीं, कैलासवासी राजश्री भास्करबाबा यांणीं अभिमान धरून आमचें सारथ्य केलें, त्याज मागें तुमचा भरवसा धरिला, आशा धरली; परंतु काहीं सार्थक नाहीं. कागदपत्रीं बोलीचालींत गोड येकावें. दोनच्यार वेळा राजदर्शन जालें, मुलेंमाणसें आदिकरून पाठविलीं; परंतु माहाराजांनीं सुखदुख काहीं पुसिलें नाहीं. तुम्हीं शफतपूर्वक आम्हांस वचन दिलें. त्याचाही परिणाम नाहीं. माहाराज राजे समर्थ, अनदाते, यावस्तव आम्ही चाकर लोक आशा धरून सनिध धावोन जात आहों. तीनच्यार पिढ्या या राज्यांत सेवा करून आमची दाद नव्हे. तेव्हां आम्ही ब्राम्हण, लोकीं इलाज काय करावे ? श्रीकृष्णास्नान व येक वेळ दर्शनाचा हेत आहे. हा मनोदय सिधीस आपण नेला पाहिजे. +दया करावी. बाणकोट पाडिला होता, माहाराजांची दुराई[2] घातली असतां आंगरे यानें दुराई[2] मोडून मा(बां)धिला हे विनंति पर हुजुल+

१ पादपूर्णार्थी अव्यय. २शापथ, हरकत. + मवील अक्षर भगवंतरावाचें.

(9) Bhagwantrao Amatya describes his woeful condition to Vaidya brothers and expresses his desire to see them at Wai. At this time Tuloji Angre had taken Bankot He dismantled and rebuilt it against the wishes of the King. He praised Bhaskarbhat Vaidya for having taken interest in his well-being. This shows that Vaidya family had been long in intimate relations with the Amatya family.

No 10] श्री

चैत्र । १६६५
एप्रिल, १७४३

वेदशास्त्र संपन राजश्री विश्वनाथ भट
स्वामी गोसावी यांसी.

सेवक मोत्याजीराव विचारे दडवत. विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय लिहीत गेलें पाहिजे. यानंतर कृष्णाजी घाटगे ते स्थळीं गेलेयावर काये मनसबा योजिली व बाणकोट वसवणार म्हो[1] बाजार आवना[2] खबर होती, याचें तथ्य वर्तमान कळत नाहीं. यास्तव रामजी सिगवण पाठविला असे. तर काये वर्तमान तें सविस्तर लेहून पाठविलें पाहिजे. बहुत काये लिा. लोभास अंतर न करावें. हें विनंती. अनाजी साटम विजेदुर्ग प्रांतीं मुलकांत अवाडाव[3] करावी म्हो जाणार होता, त्याचें वृत्त मनास आणून लेहून पाठविलें पाहिजे. हे विनंती.

---

१ म्हणून. २ अफवा. ३ लुटारूपणा.

(10) Motyajirao Vichare writes to Vishwanath bhat, requesting to send any news about the Settlement of Bankot and the troublesome movements of Anaji Satam in the province of Vijayadurga and Krishnaji Ghadge's further plans.

No 11] श्री ५ रावल

तुळाजीचा शिक्का व मोर्तब — वैशाख शुद्ध ७ । १६६५

पद्मदलसम दुहेरी — एप्रिल १९, १७४३

राजश्री बाळंभट व विश्वनाथभट वैद्य गोसावी यांसी

दा सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मी आलंकृत राजमान्य श्रो तुळाजी आंगरे

श्री शाहू नृप
हर्षेण कानोजी त
नुजन्मनः तुळ
सिंहस्य मुद्रेयं सर्वो
त्कर्षेण राजते.

रामराम. विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखन केलें पाहिजे. विशेष. आपण पत्र पाठविलें तें प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ अवगत जाहाला. बाणकोट जागा वसविला म्हणोन राजश्री स्वामींनीं फोजा रवाना करावयाची आज्ञा केली आहे, तरी तेथील बंदोबस्त करावा म्हणोन लिहिलें, त्यावरून कळों आलें. येथास बाणकोट जागा वसविल्याचा अर्थ सविस्तर मिराखान या बरोबरीं लेहून पाठविला आहे, त्यावरून सावंत अर्थ कळला असेल, बाणकोट जागा धरावयास

प्रयोजन हेंच कीं, यामागें येकदोन वेळ शामलानें जागा वसविला, तेव्हां आम्हांकडील जमाव बाऊन जागा हस्तगत करावा लागला. आलीकडे पेशवेयांकडील ते जागा बाऊन राहिले होते. परंतु शामलानें लगट करून जागा घेतला, आणि पेशवे यांचा जमाव खाडीभरवण केला. यावरी शामल जागा टाकून गेला. पांच च्यार वर्षे जागा वोस होता. प्रस्तुत शामलानें अरमार व जमाव तयार करून घाटगा जागा वसविणार, हें वर्तमान राजपुरीस बातमी नेऊन तेथून जमावसुद्धां यावें येसा शामलान करार केला. हें वर्तमान जंजिरे विजयदुर्गास कलतांच विचारें करून पाहातां शामलानें जागा वसविल्यास पुढें भारी होईल हा अर्थ चित्तांत आणून आरमार सुधां जमावानिसी खासा स्वारी जंजिरे सुवर्णदुर्गी होऊन तेथून बाणकोटास जाऊन जागा अवलोकन करून इमारत चालीस लाविली. येणें करून शामलही आपले जागा बलखुद राहिला. प्रस्तुत तुम्ही लिहिलें कीं, राजश्री स्वामीं(नीं) जागा घाटगे याचे स्वाधीन केला, यावरून अपूर्व भासलें. सुवर्णदुर्ग मामिला स्वामींचा. त्या मामलियांत बाणकोटासारिखा जागा नाजूक. तेथें घाटगे राहोन परिणाम लागेल, हा विचार कलतच आहे. शामला

सारिखा श (त्रु) हातधोंडयावरी[१] खाडी पलीकडे जमाव असतां घाटगे त्यांत जागा टिकाव धरून राहोत. हा अर्थ तुम्हांस समजलाच असेल. आज बारा वर्षे अंजनवेल गोवलकोट येथील मोहीम होत आहे. तोच विचार सर्वांस भारी जाहाला आहे, आणि हा जागा तिसरा शामल वसविल्यास कोठपर्यंत मात चालेल! माहाड, रायगड वरकड किल्ले, राज्यांतील महास्थलें, त्यांस केवल हृदयशल्य होतें. हा अर्थ समजोन तीन च्यार हजार जमाव ते जागा ठेवून व अरमार

नस्तावरी[२] नांगरवाडा[३] करून इमारतीचें काम लगटानें चालविलें आहे. हें सविस्तर तुम्हांस कलावें, याकारितां हें पत्र लेहून देऊन राजश्री जगनाथ आलजी पाठविलें आहेत. हे तेथील सविस्तर वृत्त तुम्हांस सांगतील, त्याप्रमाणें मनन करून राजश्री स्वामीचे सेवेसी विनंती करून जे कोणी या जाग्याचे दुराग्रहकर्ते असतील त्यांस ताकीद करून खालीं कोकणांत वलवल न करीत तो अर्थ केला पाहिजे. वरकड राजश्री स्वामींचा निशा करणें तसा वेगले वाटेनें करून हा साकल्य अर्थ समजाऊन बदनिशा न होये तो विचार केला पाहिजे. दरबारीं आम्हांकडील तुम्हांसारिखे वकील असतां कोणेयेक गोष्टीचा विचार होऊन द्यावा. येविशीचा

अर्थे कितेक सांगणें तो रा जगन्नाथ आवजी यांबवल सांगीतला आहे, हे सांगतील, त्यावरून कळेल. बहुत काय लिहिणें. लोभ असो दिल्हा पाहिजे. रा छ ५ माहे रबिलावल हे विनंती. (लेखन सिमा).

---

१ हातानें दगड फेकला जाईल इतके अंतर. २ खाडीच्या मुखाशीं असलेला वाळूचा दांडा. ३ नांगर टाकण्याचें स्थान, बंदर.

(11) This is a letter written by Tulaji Angre to Vaidya brothers describing his just attitude towards capturing and settling at Banakot He advises them that they should make the Chhatrapati understand that Ghateg will not do anything in his interest and if he comes down, he will be opposed by him. He sent Jagannath Awaji to explain his position to them.

NO 12]

१६ रालावल
वै. व. ३।१६६५
एप्रिल ३०,१७४३

राजश्री विसाजी रघुनाथ वकील

गोसावी यांसी.

दा अखंडितलक्ष्मी आलंकृत राजमान्य स्नो रघोजी भोसले सेनासाहेबसुभा XXXX करून माल सायेर जकाती कुलबाब कुलकानू देखील पटी पटियांत आकार होईल, त्या पैकीं महाल मजकूर टाणे सिबंदी सनदेप्रो वजा करून, उरला यैवज सरकारांचा तुमच्या रदकर्जी देविला असे.

...छ. १६ माहे रबिलावल बहुत काये लिहिणें हे विनंती (मोर्तब सुद).

पैवस्ता तुळाजी जगन्नाथ

गुा केसोजी

(12) This contains the rights of villages given to Vishwanathbhat by Raghuji Bhosle in consideration of debt.

No. 13] श्री

वैशाख १६६५

मे १७४१

राजश्रियाविराजित राजमान्य राजश्री विश्वनाथ बाबा

स्वामी गोसावी यास—

पो शिवराम तुकदेव सां नमस्कार विनंती उपरी येथील कुशल जाणोन स्वकीये कुशललेखन केलें पाहिजे. यानंतर आपण दाणियाविषीं सांगितलें त्यास दाणे सिध करून ठेविले आहेत. तरी कोठी पाठऊन घ्यावी. दाणे न्यावे. पावशाळा समीप आला. मग दाणे जावयाचें संकट. येथें साठवण नाहीं, तरी लोकर कोठी येईसें करावें. डंसवडीचा सुतार आला आहे. दिवस लावणीचा हंगाम. तरी पंधरा दिवसाचे भरतीचे दिवस जे उणे असतील तें काम घेऊन निरोप द्यावा. बहुत काये लिहिणें कृपा असावी हे विनंती.

राजश्री लक्ष्मणपंत स्वामीस बाजी भिकाजी सां नमस्कार. बाबास लि॥ आहे त्या प्रों बैल पाठवावे. राजश्री सुभेदार पुण्यास लग्नास गेले आहेत. हे विनंती.

(13) This is a letter of Shiwaram Tukadeo Kar markar from Karhati to Vishwanathbhat Vaidya requesting him to take away corn before the rainy season.

[No 14] श्री

वैशाख वद्य ९ । १६६५

मे ६ , १७४३

राजश्रियाविराजीत राजमान्य राजश्री

विश्वनाथ भट वैद्य स्वामीचे सेवेसी.

पोष्य पुरुषोत्तम भट सेवके कृतानेक सां नमस्कार विनंति उपरी. येथील क्षेम ता वैशाख वद्य ९ जाणून स्वकीये लेखन करीत असिलें पाहिजे. विशेष सांप्रत आपणाकडील पत्र येऊन कुशलार्थ कळो येत नाहीं. तरी येसें न करणें. हरघडी पत्रीं परामृश करीत असिलें पाहिजे. यानंतर चिरंजीव गोपाळ रघुनाथ यांसि मागण्याचा तगादा लाविला आहे, म्हणून त्याणें येथें लिहिलें. तर च्यार रोज मार्गे पुढें लागतच आहे. येथून येवन पाठवावा तेव्हां तेथें द्यावा. असाम

येथून येवढ हाताव आला म्हणजे परमारेंच हुंडी करून तुम्हांकडे पाठवतों. गोपाळ रघुनाथ यास तगादा ने करणें. त्याची मदत आनखी दहापांच हजारांची करणें. दुसरे कोण्ही तगादा करतील तर त्यास तुम्ही समजाऊन वाटें लावणें. येवा आमचे हाताव आला म्हणजे येक घडी ठेवणार नाहीं. सर्व प्रकारें गोपाळाची मदत करीत गेले पाहिजे. श्रीमंत राजश्री राघोजीबाबा बंगाल्यास गेले. त्यास कटकचा किला घेतला. तेथें ठाणें देऊन कुलगे हजार तेथेंच ठेवून सडे फौजेनिशी पुढें गेले. तों आलावर्दीनें मुस्तफाखान याजबरोबर दहा हजार फौज देऊन रवाना केला. आपण मागून मजल दरमजल चालिला. त्यास मुस्तफाखानाशीं गाठ पडली. लढाई जाहाली. त्याची फौज मोडून त्यास हस्तगत केला. दहा हजार फौज बुडविली. तेथून अलाविर्दीसी गाठ घातली. येसें वर्तमान आहे. तहकीक आल्यानंतर लिहून पाठऊं. वरकड वर्तमान येथास्थित असे. तूर्त आम्ही नागपुरीं आहों, कळलें पाहिजे. बहुत काये लिहिणें. हे विनंती.

१ बातमी

(14) Purushottambhat Shevde writes from Nagpur to Vishwanathbhat at Satara for the information of the Chhatrapati that Raghuji Bhosle having captured Cuttack and thereafter having encountered and defeated Mustafokhan who had an army of ten thousand and in a patched battle took the Khan as a prisoner. He then opposed Alibardikhan.

No 15] श्री गजानन जेष्ठ शु. १०।१६६५

मे. २२, १७४३

स्वस्तिश्री राज्याभिषेक शके ६९ रुधिरोद्गारी नाम संवछेर जेष्ठ शुध दशमी भानु वासरे क्षत्रिय कुलावतंस श्री राजाशाहु छत्रपति स्वामी यांणीं राजश्री बाळंभट वैद्य बिन रघुनाथभट वैद्य गोत्र गार्ग्य सूत्र आश्वलायन यासि दिल्हें इनामपत्र ऐसीजे, तुम्ही स्वामीसंनिध आहा तुमचे चालवणें आवश्यक जाणोन स्वामी तुम्हांवर कृपाळु होऊन मौजे कान्हाटी परगणे सुपे हा गांव पेशजीच्या मुकासियाकडून दूर करून हाली तुम्हांस नूतन इनाम स्वराज्य व मोगलाई अमंल येकूण कुलबाब

देशीक इनाम तिजाई व बावती चौथाई कुलबाब कुलकानू हाकीपटी व पेस्तरपटी, येरीज हकदार व इनामदार करून तुम्हांस व तुमचे पुत्रपौत्रादि वंशपरंपरेनें इनाम करून दिल्हा असे, तरी तुम्ही मौजे मजकूर चतु:सीमा पूर्वमर्यादा सदर्हू प्रमाणें आपले दुमाला करून घेऊन तुम्ही व तुमचे वंशपरंपरेनें इनाम अनभवून सुखरूप राहणें. जाणिजे. लेखनालंकार

१	२	३	४
हजू सुरु-	संमत	सा	सा
—निविस	सुमंत	मंत्री	सरकार

तेरीख ८ माहे रबिलाखर सुरसन सबा आर्बैन मया अलफ

बार सुद सुरसुद बार बार बार बार

१ सचिवानीं लिहिलेलें २ डबिरांनीं (सुमंतानीं) लिहिलेलें ३ मंत्र्यांनीं (वाकनिसांनीं) लिहिलेलें ४ राजाशांचें

(15) This is a sanad of the village of Karhati, Dist. Poona, granted by Shahu Chhatrapati to Vaidya brothers as inam. There are also orders issued by him to Sachiv, Pant Pradhan, Mokadam of the villiage, Deshmukh and Deshpand, District Offficers, including clerks present and future. Those being of the same substance, are not printed seperately. The distinction in the language of the Sanad and order is explained in the introduction of volume 2. of vaidya dafter

No. 16] श्री ८ रावर

जे. शु १०।१६६५.

मे २१, १७४३

पुरवणी राजश्री तुळाजी आंगरे यासी उपरी. तुम्हांकारणें व सौभाग्यवती गिरजाबाई कारणें, वर्से येणेंप्रमाणें गणेशपंत भिडा व गुणाजी आंबकर व सिराखान यांजबराबरी

तुम्हां कारणें.	सौभाग्यवती गिरजाबाई कारणें.
१ तिवट कुसुंबी	१ पातळ कुसुंबी चौकडीदार राम्यांचे किनारा मोतेचूर
१ दुपटा बनोटी[१]	१ खण जामेवारी कुसुंबी
२	·॥· किनखाप किरमिजी बुटेदार
	२॥

येकूण सणगें साडेचार रवाना केलीं आहेत. प्रविष्ट जालियांचें उत्तर पाठवणें. जाणिजे. छ ८ माहे रबिलाखर बहुत काये लिहिणें. (लेखनावधि.)

१ फिक्या डाळिंबी रंगाचा. (मोर्तब वाटोळा दुहेरी)

(16) A list of dresses sent by Shahu to Tulaji Angre, for him and for his wife Girjabai with Ganeshpant Bhide, Gunaji Ambakar and Mirakhan.

No. 17] श्री

मोर्तब वाटोळा दुहेरी.

११ राखर
जेष्ठ शुध ११।१६६५
मे २५, १७४१

अज सुभा राजश्री भिकाजी बलाळ सुभेदार पा सुपे दिा राजश्री सरलश्कर ता मोकदम मौजे तरडोली पा मजकूर.

"श्री"
श्रीभवानीशं
कर चरणि तत्पर
बलाल सुतभि
काजी निरंतर

सुा आर्बा आर्बैन मया आलफ. सुतार व कुंभार येसे सातारियासी आणविले आसेत तर मौजे मजकुरचे कुंभार १ सुतार १ येसे देखत रोखा सुभा पाठऊन देणें. या कामास हरजी सावळे पाठविले आहेत. यास मसाला रुा ·।· पावला देविला असे. आदा करणें जाणिजे. छ ११ रबिलाखर (मोर्तब सुद)

(17) Bhikaji Ballal Subhedar, a Mukhatyar of Appaji Somavansi, orders the Mokadam of Tardoli, Paragana Supa, to send a potter (कुंभार) and a

carpenter to Satara. There is another order of the same date to him to send Rasad of Rs. 40 and Jwari fodder of 500 sheaves.

No. 18] श्री

पत्रावर शिक्का व मोर्तब अष्टकोनी दुहेरी आहेत.

२२ रा।खर
ज्येष्ठ वा। ९।१६६५
जून ५, १७४३

राजश्री बाळंभट व राजश्री विश्वनाथ भट वैद्य गोसावी यांसी.

दा। अखंडितलक्ष्मी अलंकृत राजमान्य श्री रघोजी भोसले सेनासाहेबसुभा दण्डवत विनंति उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखन करीत असिलें पाहिजे विशेष. बहुत दिवस तुम्हांकडून पत्र येऊन वर्तमान श्रवण होत नाहीं. याजकरितां चित्त सापेक्षित असे. तरी सविस्तरें कुशल वृत लेखन करून संतोषविलें पाहिजे. यानंतरें इकडील वर्तमान तरी गतवर्षी राजश्री भास्करराम फौजेसह वर्तमान मकसुदाबादेस जाऊन आला. बारमीखान यासी युद्धप्रसंग करून उप्रांत छावणी करून राहिले होते. त्याचे उपराळेयासी आम्ही फौजेसह वर्तमान मजल दरमजल श्री गयेसंनिध गेलों, तों राजश्री बाळाजी पंडित प्रधान फौजसुधां तत्प्रांतीं आले, त्यांणीं आम्हाकडे भले माणूस पाठविले. त्याजवरून आम्ही त्यांचे भेटीस जाऊन कितेक बोलणेंचालणें परस्परें जाहलें. उप्रांत आम्ही राजश्री पंतप्रधान यांचा निरोप घेऊन मकसुदाबादेस ताम्राचे पारिपत्या निमित्य मजल दरमजल चालिलों, ते कटवागंजाचे मुक्कामीं श्री भागीरथीतीरास मकसुदाबाद वा × × ते जागा मुक्काम केला. तो मोगला कडील राजकारण आलें जे, आम्हीं सलूख करितों, वाजवी अंमल देतों, असें राजकारण लागलें. इतकेयांत राजश्री पंतप्रधान फौजेसह वर्तमान मागाहून मकसुदाबादेनजीक येऊन संदर्भ लाविला आणि सांगोन पाठविलें कीं, आपण तुमचे कुमकेस आलों. येविशी पातशहाचा हुकूम आपणास आहे. तुम्ही आम्ही येकत्र होऊन गनीमास मुलकांतून बाहेर काढून देऊं. असा संदर्भ करून मोगलासीं सलुख संपादून मोगल व आपण येकत्र होऊन आम्हावर चालोन आले. हें वर्तमान सविस्तर आपणांस पेशजी लिहून पाठविलें

हात. त्यावरून श्रवण जाहलेंच असेल. त्यानंतर आम्ही फौजेसह वर्तमान राज-गड बदामीचे नजीक आलों. राजश्री पंतप्रधान यांणी मोगलास मखुदाबादेस जावयास निरोप देऊन आपण पंचेटचे रोखें गयेचे मार्गें चालिले. त्यास निजामाकडील वकील मातबर माणूस राजश्री शेषराव, आलीबारदीखान याजपाशीं आहे, त्यांचीं पत्रें आलीं जें, मोगलांचे चितांत तुम्हासी सलूख करा-ण्याचा आहे, याजकरितां राजश्री भास्करराम फौज समागमें फौज देऊन माघारें पाठविणें आणि तुम्ही देशास जाणें, असें लिहिलें आलें, त्याजवरून सडी फौज राजश्री भास्करराम याजसमागमें देऊन माघारे रवाना केले, फौज आणि आम्ही फौजेसह वर्तमान बुलगे सुद्धां बेंडूचे घाटानजीक आलों. दुसरें दिवशीं कूच करून बारी अडचण, याजकरितां आघाडीस होऊन घाट चढोन चार पाच कोस पुढें आलों. बुलगे[2] यांची रव[3] कांहीं घाट चढोन आली, कांहीं येत आहे, तों अगोदर राजश्री पंतप्रधान यांणीं रात्रीस लांब मजल करून बारीनजीक[4] येऊन बुलगे यांचे पछाडीवर घातले ते समयीं आम्हाकडील लोक बारीमध्यें होते, त्याची यांची कटकट जाहली. सेदोनशे घोडेमाणूस जाया केलें. हें वर्तमान आम्हास पोंचतांच माघारें फिरोन बारीपर्यंत आलों. तों त्यांची व आपले लोकांची झटपट होऊन त्यास बारीखालें मारून घातलें, तों दिवस थोडका राहिला, तेव्हां माघारें फिरोन लष्करचा मुक्काम होता ते जागा आलों. याप्रकारें त्यांणीं दंगा आरंभिला होता. हें सविस्तर वर्तमान राजश्री स्वामीचे सेवेसी लिहिलें आहे, त्यावरून कळों येईल. प्रस्तुत आम्ही फौजेसह वर्तमान मजल दरमजल नागपुरास आलों तुम्हांस कळावें याजकरितां लिहीलें असे. रवाना छ २२ माहे रबिलाकर. +बहुत काय लिहिणें लोभ असो दीजे, हे विनंती.+(मोर्तब सुद)

१ सहाय २ सैन्यसंभार ३ रांग ४ घोक्याची खिंड. +मधील मजकूर रघूजीचे हातचा

(18) This is an important letter in which Raghuji Bhosle communicates from Nagpur to the Vaidya brothers, the details of his own and the Peshwa's movements in the regions of Bengal and Murshidabad. The mutual dealings and fights between the two during the snmmar months of 1742 are graphically narrated here.

No. 19] श्री आषाढ।१६६५

जून १७४३

राजमान्य राजश्री तुळाजी आंगरे यांस आज्ञा केली ऐसीजे राजश्री बाळंभट व विश्वनाथभट वैद्य यास, पूर्वी भातगाव ता॥ वेळंब हा गाव इनाम देऊन चालवावयाविशीं तुम्हांस आज्ञापत्र सादर केलें असतां अद्यापि चालत नाहीं म्हणोन विदित जालें. तरी स्वामीस औशध उपायें करून आरोग्य केलें तन्मुळें इनाम दिल्हा. तो तुम्ही नचालवावा हें तुम्हांस उचित नाहीं. यांचें सर्व प्रकारें अगत्य स्वामीस आहे, हें तुम्ही जाणतच आहा. तुम्हांस ही अवश्यक आहेच, तरी या उपरी मौजे मजकूर मारानिलेस अविछिन्न चालऊन बोभाट हुजूर न येते गोष्टी करणें. जाणिजे. + बहुत काय लिहिन. +

\+ मधील मजकूर छत्रपतींच्या हातचा.

(19) In this Shahu reprimands Tulaji for having raised some difficulties for the enjoyment of the inam of Bhatgaon by the Vaidya brothers, though the Sanad and its copy had been sent to him before. It was given to them for giving good medicine when the King was ill.

No. 20] श्रीरामचंद्र

आषाढ १६६५

जून १७४३

सकलगुणपरिपूर्ण राजमान्य राजश्री

बाळंभट व राजश्री विश्वनाथ भट वैद्य

स्वामी गोसावी यांसी.

पूज्य भगवंतराऊ रामचंद्र कृतानेक नमस्कार. विनंती. उपरी येथील कुशल जाणोन स्वकीये लिहिणें. विशेष तुम्ही देवजी पवार व सिदू सूर्येवंसी याबो दोन पत्रें पाठविलीं तीं पावलीं. लिहिलें वर्तमान कळों आलें. आपण आमचे मध्यस्त फडीं दरबारीं आहेत. आमचें कल्याण ऊर्जित होय, तो अर्थ करावा. कोल्हापुरचे महाराज व श्री बाईसाहेब व राजश्री आर्जोजी बाबच आमच्या अपायावर आहेत. अंतर करणार नाहींत. तुम्ही महाराजाजवळ अर्ज

विनंती करीत जावें. राजश्री तुळाजी आंगरे हुजूर कधीं येणार ? मनसबा विचारें काय जाला आहे ? हें सविस्तर लिहिणें+ बहुत काय लिहिणें. आपले वडिलांचें व आपलें इमान शफत वतन करणें. हुदा व सरंजाम करून देणें. चिरंजीव मुकाम हातीं धरणें. येश कीर्ति करणें. नाहींतर जनलोक तुम्हांस हासतील, ऐसें आहे. कृपा करणें हे विनंतीपर हुजुर.

+ पुढील मजकूर भगवंतरायाच्या हातचा.

(20) Bhagwantrao Amatya asks Vaidya brothers to use their influence for his watan with shahu. Sambhaji of Kolapur, Jijabai, his wife and Arjoji Yadav were bent upon doing him harm. He wanted to know whether Tuloji Angre arrived at Satara and what happened

No. 21] श्री

आषाढ शके १६६५
जून सन १७४३

तुम्हीं पत्रें पा तीं पा. लिहिलें वर्तमान कळों आलें. रा त्रिंबक विश्वनाथाचा मजकूर लिहिला, त्यास रा स्वामीस विदित केला त्यास राजेश्रीचा आग्रह आहे कीं, त्यास सोडून द्यावा. परंतु तुम्हीं लिहिलेत. याज करितां विचारें करून हुजरे यास चार रोज तखुब करविले आहे. त्यास तुम्हीं बाबास लिहून पाठवून, सोडावयाचा विचार करणें. येथें आम्ही चार रोज लांबणीवर घालतों; परंतु स्वामींचा कारच निकर्ष जाला तर सोडून द्यावा लागेल. त्यास येथून आमचें पत्र गेलें म्हणजे सोडून द्यावा लागेल. जेथवर ओढल तेथवर ओढितों. कारच निकर्ष केला तर तैसेंच लिहोन पाठवितों. मग त्या चारिश्रा विचार करून सोडून द्यावा. आम्हीं येथें कबूल केलियावर लबाडी आमच्या पदरास न ये तें करणें. वरकड रा पंतप्रधान यांजकडील व रा फतेसिंग बावा कडील व दरबारचा मजकूर सविस्तर रा बा जवळ सांगितला आहे हे सांगतील, त्याजवरून कळेल. रा बावाकडे दोन तीन जोड्या मुबरद वर्तमान लिहोन वरचेवर पा व तुम्हींही त्यांचे उपराळेयावर त्या रोखे जावयाचें करणें रा पंतप्रधान यांणीं दुरबुधीवर आहेत. याजकरितां वरचेवर बाबास लिहिणें कीं, बहुत सावधपणें देशास येणें. ऐसीं पत्रें वारंवार लिहिणें. वरकड सविस्तर वर्तमान जें, होईल तें मागाहोन लिहोन पाठवितों. तुम्हीं आपलां-

कदीम अखित्यार बरोबर लिहीत जावें. म्हणजे येथें आपल्याकडे होईल तेथें या स्वामीकडून प्रधानपंतास ताकीद केली आहे. आनखीही बरोबर कराविती; परंतु ते आपले विचारास चुकणार नाहीं. याजकरितां बहुत सावध-पणें असावें.

त्रिसुद

१ सहाय

(21) The whole letter is written by Vishwanathbhat in his kund own probably to his clerk He intorms the addressee that the Pşshwa may do harm to Raghuji who should, therefore. be warned to come to Satarawith great caution. If the king is very obstinate in releasing Tryambak Wishwanath, Raghuji wiill have to send him.

No 22] श्री+रामचंद्र

आषाढ १६६५

जुलै १७४३

पुरवणी राजश्री बाळंभट व राजश्री विस्वनाथभट वैद्य

स्वामी गोसावी यांसी.

विनंती उपरी. तुम्ही व राजश्री सिवाजी हरी बैसोन राजश्री सिवाजीपंत व राघोजी पडवळ यांजवळ कितेक मनसबियाची बोली सांगितली होती. येसियासी श्रावणमास आला पुढें ये गोष्टीचा विचार काय योजिला आहे, राजश्री तुळाजी आंगरे सरखेल याजकडून राजश्री विसाजीपंत व रा गंगाधर नाईक हुजूर सातारियासी गेले आहेत. बोलीचालीचा मजकूर कळलाच असेल
१
तुम्ही मानिले उभयता जवळ बोली केली आहे याचा ठराव असिला तरी तैसेंच उत्तर पाठवणें, म्हणजे रा सिवाजीपंत यासी पाठवून देऊं. तुम्हास व राजश्री सिवाजी हरी यांसी ये गोष्टीचें आगत्य असिलें तरी दिवाणचें पत्र निश्चयरूप पाठवून देणें. +बहुत काय लिहिणें. आंगरे व सांवत कुडाळकर कोकणांत सबळ लक्ष्मीवंत आहेत, वरघाटे यादव सबळ आहेत. त्यांजवर धणी यांची सत्ता, स्वामित्व चालत नाहीं. आम्ही ब्राह्मण निर्बळी पाहून यादव आम्हावर सत्ता

करीत आहेत, कोणांस दुख सांगावें ! श्री देवास संकट आमचें पडलें आहे, तो धावा करील. चहूंकडे अंधकार पडिला आहे. कृपा करणें हे विनंतीपर हुजूर+

१ बळकटी. + मधील अक्षर लेखकाचें.

(22) Bhagwantrao Amatya writes to Vaidya brothers inquiring of the wfesult of the interview of Visajipant and Gangadharpant sent by Tulaji Angre to Shahu. Angre and Savant Kudalkar are in the Kokan, but Arjoji Yadav and Chikodikar being powerful, are not loyal to Shahu, and Brahmins being powerless are troubled by Arjoji Yadav. Only God will save them.

No 23] श्रीरामचंद्र

आषाढ १६६५
जुलै १७४३

सकलगुणपरिपूर्ण राजमान्य राजश्री
बाळंभट व रा विस्वना(थ) भट वैद्य स्वामी
गोसावी यांसी.

पोष्य भगवंराऊ रामचंद्र कृत्तानेक नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये लेखन करीत जाणें. विशेष तुम्हां देवजी पवार याबा पत्र पाठविलें तें पावलें, लिहिलें वर्तमान काळों आलें. आम्ही उदंड. दरबारांत धणीयांशी व तुम्हांस लिहिलें, तथापि राज्यांत दाद मनसुबी नाही. काळमहिमा यैसाच आला आहे. राजश्री बाबू नाईक यासी हुद्दा सरंजाम देतील. × × × × कुंदगोळचें ठाणें बाबूनाईक यांचें होतें, तें नवाबानें घेतलें. रा अण्णाजी परब कितुरास गेले. यैसा मनसबा जाला. राजश्री अर्जोजी यादव याजकडील फमू चिकोडी प्रातें स्वारीस गेले होते. कागलकर व चिकोडीकर येकत्र होऊन जुंज दिल्हें. अर्जोजी यादव याकडील फौज थोरातांची मोडली पंचवीस तीस घोडी गेलीं व हत्यारें गेलीं व लोक जाया झाले. पुढें काय मनसबा होईल तो पाहावा. राजश्री सिवाजीपंत पाठविले ते पावलेच असतील. •उभयेता राज्यांतील उभयेतां प्रतिनिधी येकत्र जाले आहित. मनसबा होईल तो कळेल. राजश्री बळवंतराव